

**Nemzeti
Adatvédelmi és
Információszabadság
Hatóság**

Beszámolója

2012

Bevezető

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 38. § (4) b) pontja alapján a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH) a tevékenységéről minden évben március 31-éig beszámolót hoz nyilvánosságra és a beszámolót benyújtja az Országgyűlésnek.

Az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseinek 16. cikke értelmében a hivatalban lévő adatvédelmi biztos megbízatása az Alaptörvény hatályba lépésével, vagyis 2012. január 1-jével megszűnt. 2012. január 1-jén hatályba lépett az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.), amely alapján a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzését és elősegítését a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság látja el. A Hatóság létrehozása az új magyar Alaptörvényhez kötődő alkotmányos és jogi reformokhoz köthető.

A törvény hatálybalépésével egyidejűleg alakult és kezdte meg munkáját a NAIH, amely bár új, de nem előzmények nélküli intézmény a magyar jogállamiság történetében. A törvény betűje értelmében a Hatóság nem jogutódja az adatvédelmi biztosnak, ugyanakkor az információs jogok érvényesülésének biztosítása a folyamatban lévő ügyek továbbvitelével és az adatvédelmi biztos által kezelt adatok, ügyek átvétele folytán alapjogvédelmi értelemben vett jogfolytonosságról beszélhetünk. Mindezek mellett nem lehet említés nélkül hagyni már a NAIH tényleges létrejöttét megelőzően indult szakmai és politikai vitákat, az Alaptörvény átmeneti rendelkezéseinek következményeként előállt közjogi helyzetet, az adatvédelmi biztos tisztségének megszűnését, amely miatt az Európai Unió kötelezettségszegési eljárás indult Magyarországgal szemben. A Hatóságnak természetesen nem feladata, hogy ezekben a kérdésekben állást foglaljon, netán véleményt alkosson. A NAIH feladata az, hogy független és önálló szervezetként külső befolyástól mentesen, pártatlanul, Magyarország Alaptörvényében biztosított alapvető jogokat: a személyes adatok védelmét, valamint a közérdekű, és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülését elősegítse és ellenőrizze. Az információs jogok közös felügyeletére irányuló hagyományos magyar jogi megoldás tehát változatlanul érvényben maradt. A Hatóság minden munkatársa elkötelezett az információs jogok védelmének területén elért vívmányok megtartásában és a hazai magas szintű jogvédő gyakorlat továbbvitelében és készen áll arra, hogy ezt az Unió számára is bizonyítsa.

A Hatóság hasznosítani kívánja az ombudsmani időszak során szerzett tapasztalatokat, és számít minden állami és nem állami szereplő együttműködésére a zökkenőmentes átmenet biztosításában, a NAIH-ra váró feladatok elősegítésében.

Jelen beszámoló csupán pillanatfelvétel egy újonnan megalakult szervezet első hónapjairól, a korábbi és az új funkciókhoz illeszkedő struktúra és az új feladatok ellátására is alkalmas személyi állomány kialakításáról. A jelenleg fennálló és a jelen beszámolóban is leírt helyzet ismeretében a NAIH nem egy légtüres térben, minden előzmény nélkül kezdett működni, hanem a már meglévő alapokra is támaszkodva, az állampolgárok széles köre által ismert jogvédő szervként, a mély vízbe dobva volt képes elkezdni, illetve folytatni a munkát. Az elvárások, a várakozások, a kihívások és az átvett és megoldásra váró feladatok sokszínűsége egyaránt meghatározza és árnyalja – de remélhetőleg nem árnyékolja – a Hatóság előtt álló jövőt, amelyről az elkövetkező évek beszámolóitól szólni fognak.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök

I. A Hatóság megalakulása, a szervezet felépítése és a személyi állomány kialakítása

1. A Hatóság megalakulása

Szakmai vélemények között már évekkal ezelőtt felmerült az igény az adatvédelem területén a jogosítványok erősítése, szélesítése iránt. 2011-ben az Alaptörvény elfogadásakor az Országgyűlés úgy határozott, hogy a korábbi, négy országgyűlési biztosi modell helyett egy ombudsmant és két szakmai helyettest választ a jövőben, az adatvédelmi biztosi pozíciót pedig megszünteti. Az egy ombudsmanos rendszer választása mellett az adatvédelem és információszabadság területére eső feladatokat új hatóságra bízta.

Magyarország Alaptörvényének VI. cikke rögzíti, hogy mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi. Az Alaptörvény új modellt választott és a korábbi ombudsmani rendszerhez képest hatósági formát határozott meg az Alaptörvényben kijelölt feladatok ellátására. Az Alaptörvény értelmében a hatóságra vonatkozó részletes szabályokat sarkalatos törvényben határozza meg a jogalkotó. Ez a törvény az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.), amelyet a Parlament 2011. július 11-én fogadott el, és amely 2012. január 1-jén, az Alaptörvénnyel egy időben lépett hatályba. A hatóság a Nemzeti adatvédelmi és Információszabadság Hatóság – NAIH (a továbbiakban: Hatóság) nevet viseli, a rá vonatkozó részletes szabályokat az Infotv. V. fejezete tartalmazza.

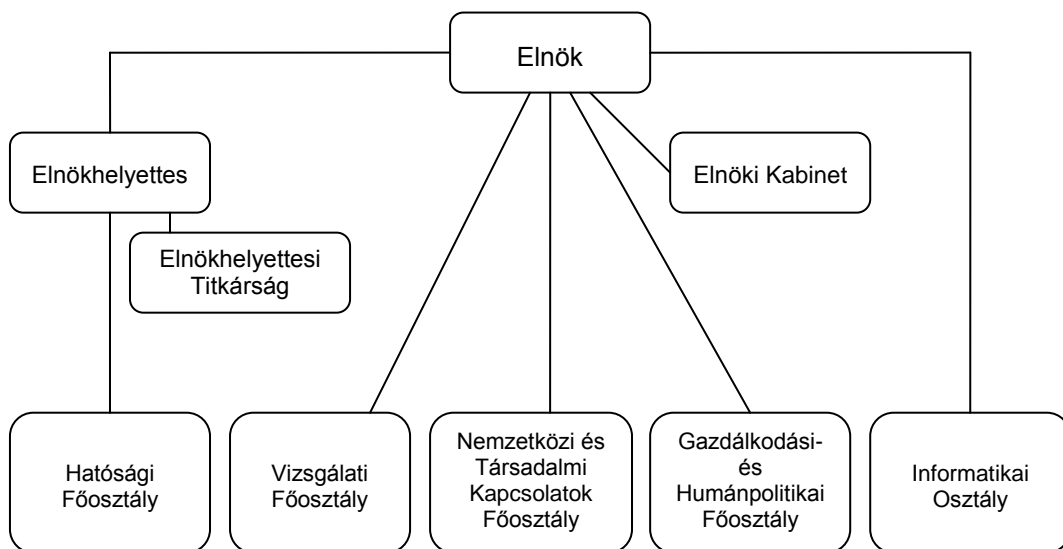
A független, csak a törvénynek alárendelt Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése. Az Infotv. értelmében a Hatóság a korábbi, ombudsmani mozgástéren túlmenően a bírságot is magába foglaló hatósági jogkörrel is rendelkezik. Az új Hatóság létrehozása az Alaptörvényben rögzített szervezeti változások sorába illeszkedik. A jogalkotó a független működés számos garanciáját építette be a törvénybe, ezáltal Magyarország maradéktalanul eleget tesz az e téren kötelező uniós előírásoknak. 2012. január 1-től a NAIH képviseli Magyarországot az adatvédelem területén működő uniós testületekben és munkacsoportokban is.

A Hatóságot az elnök vezeti. 2011. november 15-én a Miniszterelnök a Hatóság elnökének Dr. Péterfalvi Attilát javasolta, akit a Köztársasági Elnök november végén nevezett ki, kilenc éves mandátummal. A Hatóság elnökének munkáját a határozatlan időre kinevezett helyettes segíti, akit az elnök nevez ki. 2012. január 1-jétől az elnökhelyettesi pozíciót dr. Szabó Endre Győző tölti be.

2. A szervezet felépítése

Az új Hatóság engedélyezett létszámkerete 59 fő. Ez némiképp meghaladja a korábbi, adatvédelmi biztosi működés során rendelkezésre álló létszámot. A tíz fős eltérés oka abban keresendő, hogy korábban az adatvédelmi biztos országgyűlési biztosként az Országgyűlési Biztos Hivatalának keretében látta el tevékenységét, ahol az ombudsmanok számos szolgáltatást igénybe vehettek a közös hivataltól. Azzal, hogy az adatvédelem és információszabadság feladatait immár nem az ombudsmani keretek között látja el a Hatóság, a korábbi (informatikai, üzemeltetési, gazdálkodási) szolgáltatásokat pótolni kellett. Részint ez eredményezi a létszám bővülését. További indok az Infotv. által bevezetett adatvédelmi audit, amely új típusú feladatot jelent és a szakértői létszám további bővítését indokolja. A Hatóság szervezetén belül az elnök és az elnökhelyettes munkáját Elnöki Kabinet, illetve Elnökhelyettesi Titkárság segíti. A Gazdálkodási- és Humánpolitikai Főosztály, valamint az Informatikai Osztály feladata a Hatóság munkáját támogató szolgáltatások nyújtása.

A NAIH szervezeti felépítése

A Hatóság szervezeti ábráján is látható, hogy a szervezet szakmai törzsét a három szakfőosztály: a Hatósági-, a Vizsgálati-, valamint a Nemzetközi és Társadalmi Kapcsolatok Főosztálya alkotja. A Hatósági Főosztály értelemszerűen a hatósági eljárások lefolytatásáért felel. Ide tartozik az adatvédelmi hatósági ügyeken túl az adatvédelmi nyilvántartás, a jogszabály-veleményezés és a titokfelügyelet. A Vizsgálati Főosztály felel a vizsgálati típusú eljárások lefolytatásáért, valamint általában a konzultációs célú beadványok megválaszolásáért. A Nemzetközi és Társadalmi Kapcsolatok Főosztályára kettős szerep hárul: a Hatóság nemzetközi kapcsolatainak építése és az együttműködés, a Hatóság külföldi megjelenéseinek előkészítése; ezen túl alapvetően belföldi szereplőkkel is kapcsolatot tart a jogtudatosság erősítése érdekében és kulcsszerepet tölt be a Hatóság által megfogalmazott üzeneteknek az érintettekhez való eljuttatásában. A 2013 januárjától végezhető adatvédelmi audit egyelőre ismeretlen mértékű terhet jelent majd a Hatóság szervezetére nézve, ezért korai még arról szólni, hogy a feladat milyen mértékben érinti a Hatóság szervezetét, mindazonáltal

valószínűsíthető, hogy a szervezet felépítése az ismertett kereteken belül fogja az auditból fakadó többletfeladatokat végrehajtani.

3. Személyi állomány kialakítása

A Hatóságnál jelenleg 42 fő dolgozik, a törvény szerint meghatározott létszámkeret 59 fő. Az Adatvédelmi Biztos Irodájának megszűnése után a következőképpen alakult a korábbi munkavállalók státusza:

Az Adatvédelmi Biztos Irodájából áthelyezéssel került át a Hatósághoz 2012. január és február hónapban 20 fő. GYES-en és GYED-en lévő munkatársak száma 3 fő, akik szintén áthelyezéssel kerültek át a Hatóság állományába. Személyes megfontolásokból a Hatóságtól kapott állásajánlattal az ABI korábbi munkatársai közül két fő nem élt. Az átalakulás során nyugdíjba vonult négy fő, további öt fő pedig az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában folytatja munkáját. Egy főnek a törvény által szűnt meg a státusza, 13 fő máshol helyezkedett el, közülük legtöbben továbbra is a közigazgatásban dolgoznak. Öt fő további foglalkoztatásról nincs tudomása a Hatóságnak.

A továbbiakban azt tekintjük át, hogy a munkatársak felvétele milyen módon történt.

Az Elnöki Kabinetnél és Elnökhelyettesi Titkárságnál foglalkoztatott gépkocsivezetők kivételével minden munkatárs köztisztviselői státusszal rendelkezik.

A Hatóságnál 3 szakfőosztály, a Gazdálkodási- és Humánpolitikai Főosztály és egy Informatikai Osztály működik.

a) Az Elnök és Elnöki Kabinet létszáma nyolc fő. Az Adatvédelmi Biztos Irodájából (a továbbiakban: ABI) két főt vettek át, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalából (a továbbiakban: AJBH) pedig egy főt. A többi munkatárs az elnök személyes felkérése alapján vált a Hatóság munkatársaivá.

b) Az Elnökhelyettes és az Elnökhelyettesi Titkárság létszáma három fő. Az elnökhelyettest a NAIH státuszáról szóló szabályok szerint az elnök nevezi ki. Az Elnökhelyettesi Titkárság munkatársai az elnökhelyettes személyes felkérése alapján váltak a Hatóság munkatársaivá.

c) A Hatósági Főosztály létszáma öt fő, négy főt az ABI-ból vettek át, egy fő pályázat során nyert felvétellel vált a Hatóság munkatársává.

d) A Vizsgálati Főosztály induló létszáma tizenkét fő, mindannyian az ABI munkatársai voltak korábban. Március folyamán további két fővel bővült a Főosztály létszáma.

e) A Nemzetközi és Társadalmi Kapcsolatok Főosztályának létszáma négy fő, közülük egy főt vettek át az ABI-ból, két főt az AJBH-ból, de ők is az ABI munkatársai voltak korábban. Egy fő pályázati úton nyert felvételt a Hatósághoz.

f) A Gazdálkodási- és Humánpolitikai Főosztályon öt fő dolgozik, a Főosztály vezetője, valamint munkatársai az elnök személyes felkérése alapján váltak a Hatóság munkatársaivá.

g) Az Informatikai Osztály három fővel látja el feladatait, az osztály munkatársai az elnök személyes felkérése alapján váltak a Hatóság munkatársaivá.

További munkatársak felvétele folytatódik az év során, a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően.

A Hatóság köztisztviselői és munkavállalói felett a munkáltatói jogokat a Hatóság elnöke gyakorolja. A Hatóság elnöke az Infotv. szerint a köztisztviselői létszámának húsz százalékáig vizsgálót nevezhet ki azok közül a köztisztviselők közül, akik informatikai

vagy jogász végzettségűek, legalább három évet adatvédelmi szakértői munkakörben töltöttek el, illetve közigazgatási vagy jogi szakvizsgával rendelkeznek. Jelenleg a Hatóságnál négy köztisztviselőt neveztek ki vizsgálóvá. A vizsgálói megbíztatás határozatlan időre szól és a Hatóság elnöke által bármikor indokolás nélkül visszavonható, ebben az esetben a köztisztviselőt a vizsgálói megbíztatását megelőzően betöltött munkakörébe kell visszahelyezni.

II. A NAIH költségvetése, gazdálkodása

A NAIH a korábban az adatvédelmi biztos által ellátott feladatokat vette át, ezért a költségvetési keretszámainak meghatározása a 2011 végén megszűnt Országgyűlési Biztos Hivatalára (OBH) vonatkozó adatok alapulvételével, 2011. évi szervezeti felépítés, feladat ellátási rend szerint, és a megosztandó létszám arányában megbontva történt.

A Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt.) a NAIH elhelyezésére a Budapest XII. Szilágyi Erzsébet fasor 22/C szám alatti, korábban négy évig üresen álló irodaházat ajánlotta fel. Az épület megfelelő lenne, de korszerűtlen, ezért teljes felújításra van szükség a földszint szigetelésétől a tető beázásának megszüntetésén keresztül a fűtés korszerűsítéséig. A decemberben kezdődött kisebb felújítás e problémákat nem orvosolja.

A NAIH költségvetésének tervezésekor az OBH működési költségének arányosításával, 362,4 M Ft összegben állapították meg a költségvetési keretszámokat. Ez volt az alapja a NAIH 2012. évi költségvetési bázis előirányzatának. Előirányzat maradvánnyal nem lehetett számolni, mivel az teljes egészében az OBH-nál maradt.

Az intézmény költségvetési tervezése során a létszámot 59 főben állapították meg. Az ehhez arányosított illetményköltséget 438,3 M Ft-ra becsülték, melyben 75,9 M Ft többletköltséget vettek számításba, a 47,9 M Ft működéssel kapcsolatos, valamint az alapítással kapcsolatos egyszeri 28,0 M Ft-os előirányzatokba beépülő többletigényt.

Az Infotv. nyilvánosságra hozott tervezetében a Hatóság személyi állományának a köztisztviselői jogviszonyából fakadó illetménykiegészítésének mértéke megegyezett az Országgyűlési Biztos Hivatalában dolgozó köztisztviselők illetménykiegészítésével. (Felsőfokú végzettségű köztisztviselő esetén 80 %, középfokú végzettségű köztisztviselő esetén 35 %) Az Országgyűléshez beterjesztett törvényjavaslatban az illetménykiegészítés mértékét az előterjesztő csökkentette (50%-os, illetve 15 %-os szintre) Az illetménykiegészítés mértékének csökkenése a Hatóság Alaptörvényből fakadó jogállásával, illetve az adatvédelmi biztostól átvett feladatellátással összefüggésben is indokolatlan.

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 234. § (2) bekezdése alapján *az Országgyűlés Hivatalánál, a Köztársasági Elnöki Hivatalnál, az Alkotmánybíróság Hivatalánál, az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában, az Állami Számvevőszéknél, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeleténél és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnál az illetménykiegészítés mértéke a felsőfokú iskolai végzettségű köztisztviselő esetében az alapilletményének 80%-a, a középiskolai végzettségű köztisztviselő esetében az alapilletményének 35%-a.*

A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény 167. § (5) bekezdése alapján a *Magyar Energia Hivatal (MEH) kormánytisztviselőinek megállapított illetménykiegészítés*

mértéke a felsőfokú iskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az alapilletményének 80%-a, a középiskolai végzettségű kormánytisztviselő esetében az alapilletményének 35%-a.

A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény 42/A. § (10) bekezdése alapján *a Gazdasági Versenyhivatal alaptevékenységét elősegítő munkakörben foglalkoztatott, nem felsőfokú végzettségű köztisztviselők illetménykiegészítésének mértéke az alapilletmény 50%-a.*

E néhány példa jól szemléltetheti, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság személyi állományának illetmény-besorolása következetlenül és hátrányosan eltér a hasonló alkotmányos jogállású, alapjogvédelmi feladatokat is ellátó állami szervekétől.

A tervezési segédanyagként kialakított szervezeti ábra alapján az adatvédelmi területen foglalkoztatott munkatársak 2011. évi bázis illetmény adatainak, valamint a nem rendszeres és külső személyi juttatások OBH-hoz viszonyított aránya alapján, illetve a dologi kiadások létszamarányos elosztása szerint összességében 362,4 M Ft bázis előirányzatot terjesztettek elő elfogadásra.

A 2011. augusztus 17-ei egyeztetés szerint az NGM azonban összességében 40,0 M Ft többlet igényt fogadott el, összesen 402,4 M Ft költségvetési irányszámot javasolt, melyet elfogadtak. Ebből a 2011. évi CLXXXVIII. költségvetési törvény alapján 12,1 M Ft-ot zároltak, mint fejezeti tartalékot.

Ez a költségvetési főösszeg a 2011. augusztusi irányszámokhoz képest 11,00 %-os csökkentést mutat. A költségvetési számok következőképpen alakultak a Hatóság kialakításának többletköltség igényét figyelembe véve:

I. fejezet 21. cím Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság	Tervezett kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett létszám (fő)
2011. évi törvényi módosított előirányzat				
<i>Változások jogcímenként:</i>				
Más vagy saját fejezet intézménytől átvett/átadott feladat	362,4		362,4	49
Személyi juttatás többlete	18,5		18,5	10
Munkaadókat terhelő járulék többlete	4,1		4,1	
Dologi kiadások többlete	8,5		8,5	
Felhalmozási kiadások többlete	8,9		8,9	
2012. évi javasolt előirányzat	402,4		402,4	59
Ebből zárolt fejezeti egyensúlybiztosítási tart.	12,1		12,1	
<i>Felhasználható előirányzat:</i>	390,3		390,3	59

Az elfogadott költségvetés jogcímenként összesítve a következő előirányzatokat mutatja:

I. fejezet 21. cím Nemzeti Adatvédelmi és Információsabadság Hatóság	Kiadás	Bevétel	Támogatás	Engedélyezett létszám (fő)
2012. évi költségvetés összesen:	402,4		402,4	59
<i>jogcímenként megbontva:</i>				
Működési költségvetés	380,3		380,3	
Személyi juttatások összesen:	251,6		251,6	
Munkaadókat terhelő járulékok, szoc. hozzájár. adó:	67,9		67,9	
Dologi kiadások	60,8		60,8	
Felhalmozási költségvetés				
Intézményi beruházások	10,0		10,0	
Fejezeti kezelésű egyensúlybíz. tartalék				
<i>Fejezeti egyensúlybíz. tartalék</i>	<i>12,1</i>		<i>12,1</i>	

A kiadási előirányzatok teljesítése

1. A létszám

Az évközi fejlesztések, és azok szintre hozásának növelésével kapcsolatos előírást a 2011. évi CXII. törvény előterjesztésével egyezően érvényesítették és 10 fő létszámfejlesztéssel számoltak.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 25. §-a a belső adatvédelmi felelősök évenkénti konferenciájának megszervezését, lebonyolítását új feladatként állapítja meg, *melynek a 2012. évi költségvetésben nincs fedezete.*

A törvény 69. §-a igazgatási szolgáltatási díj ellenében adatvédelmi audit elvégzését szabályozza. E tevékenységek a korábbi adatvédelmi törvényben nem szereplő többlet feladatot jelentenek, melynek létszámigénye az év végéig a tervezett létszámból lesz feltöltve, viszont a törvény jelenleg még nem szabályozza, hogy a Hatóság igényt tarthat-e erre a bevételre.

2. A személyi juttatás és a munkaadókat terhelő járulékok kiadásának teljesítése

A tervezett 59 fős létszámból május 31-ig várhatóan 49 fő felvétele fog megtörténni. A 2011. évi bázis adatok alapján, megfelelő számú köztisztviselőre alkalmazható

illetményalap és szorzószámok figyelembe vételével, a személyi juttatások és létszám előirányzat az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009 (XII. 19.) Kormányrendelet, (Ámr.) 85. § (1)-(4) bekezdése szerinti részletezettséggel, és az Ámr. 85. § (5) bekezdése szerinti tartalommal megfelelően tervezték a költségvetést.

A szerkezeti változásokat figyelembe vették, így összességében a 2012. évre tervezett rendszeres és nem rendszeres személyi juttatások, melyeknek mértéke 251,6 M Ft – a jelenlegi illetmény-besorolási szint mellett *kellő fedezetet fognak nyújtani a megfelelő személyi állomány kialakításához, az elvárások szerinti összetételben.* A munkaadókat terhelő járulék, és szociális hozzájárulási adó mértéke összhangban van a tervezett személyi juttatások mértékével.

3. A dologi kiadások előirányzatának teljesítése

Az OBH dologi kiadási előirányzatát részben létszámarányosan, részben az adatvédelmi tevékenység feladatainak alapján osztották fel. A NAIH részére 64,4 M Ft dologi kiadási alap-előirányzatot terveztek. A Hatóság kialakításának többlet igényével együtt a NAIH 2012. évi előzetesen tervezett dologi kiadási előirányzata 95,3 M Ft.

Az augusztus 17-i költségvetési egyeztetésen azonban az NGM a NAIH igényét megosztás nélkül 40,0 M Ft összegben ismerte el. Az így jóváhagyott összeg a dologi kiadások tervezett mértékére nem nyújt fedezetet.

A fentiek alapján levonható az a következtetés, hogy az új törvényi szabályozás, az egyszerű többlet feladatok végrehajtási kötelezettségéből adódóan számos esetben többlet kiadási igény keletkezik. A költségvetési befizetési kötelezettségeket a 2011. évi szinten tervezték, mely Hatóságunkra nézve létszámarányosan 4,3 M Ft összegben érvényesítették a NAIH dologi kiadási előirányzatai között. Külső szakértő foglalkoztatását 2012-re nem tervezték, azonban a feladatok ellátásához erre szükség van.

A NAIH-ot terhelő nemzetközi tagdíjak fedezetét bázis adatok, illetve az új törvényi keretek közötti működésre vonatkozó információk, előrejelzések hiányában nem tervezték.

2011. december 31-ig az Adatvédelmi Biztos Irodája az OBH szerves részeként működött. A működési, fenntartási kiadások arányosan megoszlottak az országgyűlési biztosok apparátusai között. A személyi állomány illetményét, a járulékot, a közvetlen és közvetett működési kiadásokat, a felmerült rezszi költségeket, az infrastrukturális beruházások kiadásait és működtetését stb. közösen viselte a négy iroda.

A NAIH önálló szervezet, ezért ezek a költségcsökkentő tényezők már nem állnak fenn. A saját épületben az önálló működés feltételeit is ki kell alakítania. Emiatt az eltelt két és fél hónap alapján a következő kiadások meghaladták a tervezett mértéket:

Az üzemeltetési kiadások (épületörzés, takarítás, gondnoki, épület karbantartói teendők ellátása) havonta 2,8 M Ft-ot tesznek ki az élőerős őréssel együtt. Ezeknek a költségeknek a fedezetét ilyen nagyságrendben nem lehetett előre tervezni.

A több évig üresen állt épület felfűtése a nem megfelelő szigetelésű falak és a nagy, korszerűtlen üvegfelületek miatt több mint egy hónapig tartott. A fűtési rendszer előre nem látható hibája miatt legalább tíz helyiségben gazdaságtalan elektromos fűtést is kellett alkalmazni.

Az intézmény működéséhez biztosítani kellett az induló irodai fogyóeszköz alapkészletet, mely összeg meghaladta az 1,8 M Ft-ot. A postaköltség jelentős nagyságú a napi levélforgalom miatt, mely az AJBH-tól átvett, fel nem dolgozott ügyekre adott válaszokból, a könyvelt küldeményként kézbesített vizsgálati levelek költségeiből tevődik össze. Az intézmény működésének feltétele volt több, kis értékű tárgyi eszköz biztosítása, melynek költsége elérte az 1,995 M Ft-ot. A Hatóság képviselője az Unió ülésen alapvető követelmény, amely az első negyedévben nagyságrendileg 1,520 M Ft-os kiadást jelentett.

4. Az intézményi felhalmozási előirányzatok teljesítése

A NAIH-nak a törvényben meghatározott titokfelügyeleti feladatok ellátásához alkalmasnak kell lennie a legmagasabb minősítési szintű nemzeti és külföldi minősített adatok kezelésére. Az ehhez szükséges biztonsági infrastruktúra beruházási igénye jóval meghaladja a felhalmozási előirányzat 10 M Ft-os keretösszegét.

A NAIH 2012. évi tervezett beruházási kiadásait 23,5 M Ft összegben számszerűsítették, amelyből 1,1 M Ft a 2011. évi előirányzatok alapján rendelkezésre álló keretösszeg, 1,4 M Ft a 2012. évtől a bázisba beépülő többlet igény. Az egyszeri, a működés megkezdésével kapcsolatos beruházásokra *21,0 M Ft-ot többlet igényként terveztünk.* Ez a terv a következő tételekből állt össze: 8,0 M Ft értékben két db gépkocsi beszerzése NAIH elnöke és helyettese részére, 3,0 M Ft bútor beszerzés, 2,5 M Ft számítástechnikai eszközök (szerverek) beszerzésére, 2,5 M Ft számítástechnikai licencek beszerzésére, 5,0 M Ft rendszerfejlesztésre. Ezzel szemben a költségvetésben 10 M Ft-ot hagytak jóvá.

Az AJBH-tól (OBH) vagyonátadással kapott eszközök 5-14 éves eszközök voltak, amelyek 20%-a működésképtelen, selejtezésre vár, ide értve az összes nagy értékű szervert is. Az átvett eszközök használhatósági foka 9,71%, mely rendkívül alacsony, ezért folyamatos cserék szükségesek. Az azonnali munkakezdés miatt szükséges volt az amortizálódott eszközök üzembe helyezése. Az OBH szerveres alapszolgáltatásait nem lehetett az utódszervezetek között megosztani, ezért ezek a beszerzések is költséget jelentettek a NAIH-nál. Megfelelő költségvetési fedezet híján használt szervert tudunk beszerezni. Integrált gazdálkodási rendszert építettünk ki: ennek költsége 1,055 M Ft volt. Az arculattervezés, a telekommunikáció kiépítése 2,504 M Ft-ba került. A telefonközpont beszerzésétől sem lehetett eltekinteni, ez 5,7 M Ft-ot emésztett fel. 3,47 M Ft többlet kiadást jelentett az, hogy az OBH vagyonának megosztásakor nem került sor az irodabútorok átadására. A használt, esetenként házon belül megjavított irodabútorok is cserére szorulnak.

5. A kölcsönök előirányzatának teljesítése

A NAIH-nál 2012. évre kölcsönökkel kapcsolatos előirányzatot nem terveztek, jelenleg nem is várható kölcsön folyósítása.

6. A bevételi előirányzatok teljesítése

A fejezet 2011. évi tervezési adatai alapján 2012-ben bevétel nem várható. A NAIH-nál a 2012. évre bírság bevételt az erre vonatkozó előzmény hiányában nem terveztek. A bírságösszegek a központi költségvetési bevételhez fognak hozzájárulni.

7. Az európai uniós tagsággal összefüggő előirányzatok teljesítése

A NAIH nem rendelkezik európai uniós tagsággal összefüggő előirányzatokkal, így ezzel kapcsolatos tervezési kötelezettség sem merült fel.

Összegzés

A jelenlegi dologi előirányzat a költözés, az alapítással járó, előre nem látható jelentős összegű kiadások, a magas üzemeltetési és fenntartási kiadások miatt előreláthatólag nem nyújt elégséges fedezetet. A hiányt a még be nem töltött, üres állásokra jutó személyi előirányzat összegéből előirányzat módosítással – részben – lehetséges pótolni. Ez még inkább jellemző a feltétlenül szükséges beruházási kiadásokra is, melynek háromhavi arányos részösszege kevesebb, mint 2,5 M Ft. Ezzel szemben a vázolt körülmények következtében szükségessé vált, alapítással kapcsolatos rendkívüli beruházási kiadások éves összegének 90,63%-át feléltük. Ennek további finanszírozása szintén az illetmény és járulék megtakarításból történhet. Mivel az átvett eszközök elavultak, pótlásuk szükségyszerű, amely a további működés alapfeltétele. A Hatóság működőképességének biztosítása érdekében a NAIH 2013. évi költségvetésének meghatározásakor javasoljuk a feladatarányos költségvetési keretszámok elfogadását.

III. A Hatóság honlapja, informatikai rendszere

A NAIH működéséhez szükséges informatikai háttér a szervezet megalakulásának pillanatában nem állt rendelkezésre. Az informatikai rendszer kiépítésének költsége a költségvetésünkben nem szerepelt.

A törvényi kötelezettségek teljesítéséhez elengedhetetlen volt a minimális IT infrastruktúra kialakítása. Ennek egyetlen forrása az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalától (AJBH) vagyonátadással átkerült, az Adatvédelmi Biztos Irodája által használt eszközök felhasználása volt.

Az AJBH-től (a korábbi OBH) vagyonátadással kapott eszközök 5-14 éves eszközök voltak. Az azonnali munkakezdés miatt szükséges volt a sok esetben nullára amortizálódott eszközök üzembe helyezése. Mivel az Adatvédelmi Biztos Irodája integrált egységként működött az OBH-n belül, így a szerveres alapszolgáltatások és Windowsos szerver szintű szolgáltatások nem kerülhettek át.

Mivel a kijelölt épületet a Teleki László Alapítvány használta egy 1995-ben utólag falon kívül kivitelezett Cat5 hálózat állt kizárólag rendelkezésre, amelynek a struktúrája és az átviteli sáv szélessége sem megfelelő. A hosszú távú megbízható működés érdekében ezért a hálózati infrastruktúra teljes rekonstrukciója is szükséges.

A NAIH informatikai infrastruktúrájának kiépítése során megfontoltuk annak lehetőségét, hogy a Nemzeti Információs Szolgálathoz (NISZ) való csatlakozás jogszerű alternatívája-e a saját rendszer kiépítésének. A jogszerűség kérdése a NAIH esetében az intézmény függetlensége okán merül fel különös jelentőséggel. Az Európai Unió adatvédelmi szabályozása ugyanis előírja, hogy a nemzeti adatvédelmi hatóságok teljes függetlenségben látják el tevékenységüket. A teljes függetlenség gyakorlatilag kizár

minden olyan helyzetet, amelyben egy külső szereplőtől függhet a Hatóság működésének zavartalansága, továbbá az általa kezelt adatokhoz való hozzáférés rendje értelemszerűen rendkívül szigorú megítélés alá esik. Ezért tájékozódás céljából kértünk olyan felhasználói referenciát, hogy igénybe veszik-e autonóm állami szervek a NISZ szolgáltatásait. Az erre kapott nemleges válasz és a NISZ által kínált szolgáltatások áttekintése után arra a következtetésre jutottunk, hogy a NAIH függetlenségével összefüggő esetleges kifogások elkerülése érdekében nem kívánunk, – de lehetőségünk sincs – csatlakozni a NISZ hálózatához.

Önerőből megkezdtek az Adatvédelmi Nyilvántartási bejelentések elektronikus úton történő teljesíthetőségének, fogadásának és feldolgozásának fejlesztését. A korábbi papír alapú bejelentésről fokozatosan áttérünk az elektronikus bejelentési módra. Ennek tesztüzeme 2012. áprilisában zajlik.

A weboldal (a www.naih.hu) elkészítése is sürgető, azonnali feladat volt, így előzetes tervezésre nem volt lehetőség. A jelenlegi honlap prototípusos kivitelezésben készült. Az adatvédelmi biztos weboldalából az archív állásfoglalások, tájékoztatók, beszámolók feldolgozása és egységes szerkezetben történő közzététele hosszabb időt igényel, de így is – a tesztelés után – várhatóan április folyamán a NAIH honlapjának szerves részét fogja képezni.

A www.naih.hu nyitólapja

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

Főoldal

NAIH feladata és hatásköre

Szervezeti felépítés

Nyilvános adatok, közzététel

Tájékoztatók, közlemények

Jogszabályok

Adatvédelmi Nyilvántartás

Schengeni Információs Rendszer

KAPCSOLAT

Hírek, események, hirdetések

In English

Köszöntöm a látogatót!

2012 január elsején létrejött a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH). A független, csak a törvénynek alárendelt Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény értelmében a NAIH a korábbi adatvédelmi feladatkörökön túlmenően a bírósági jogot is magába foglaló hatósági jogkörrel is rendelkezik. Az új hatóság létrehozása az Alaptörvényben rögzített szervezeti változások sorába illeszkedik.

A jogalkotó a független működés számos garanciáját építette be a törvénybe, ezáltal Magyarország maradéktalanul eleget tesz az e téren kötelező uniós előírásoknak. 2012 január 1-től a NAIH képviseli Magyarországot az adatvédelem területén működő uniós testületekben és munkacsoportokban.

A Hatóság hasznosítani kívánja az ombudsmani időszak során szerzett tapasztalatokat. Az adatvédelem és az információszabadság terén az esetleges jogsértések esetében a NAIH jár el a jövőben. Az új Hatóság számít minden állami és nem állami szereplő együttműködésére a NAIH-ra váró feladatok elősegítésében.

Dr. Péterfabi Attila
elnök

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

IV. Az Infotv. új rendelkezéseinek ismertetése, értékelése

1. Az új rendelkezések indokoltsága

Szakmai berkekben már évekkel ezelőtt felmerült az igény az adatvédelem területén a független ellenőrző szerv jogosítványainak erősítése, szélesítése iránt. 2011 tavaszán az Országgyűlés az egy ombudsmanos modell mellett döntött, amelyet az Alaptörvény rögzít. Az egy ombudsmanos rendszer választása után az adatvédelmi hatóság létrehozása, és annak az ombudsmani intézménytől való elválasztása elkerülhetetlen volt.

Az új szabályok részletes bemutatása előtt érdemes a régi adatvédelmi törvény módosításáról szólni röviden.

Az ombudsmani modell nem nyújtott elégséges jogvédelmet azokkal a kockázatokkal szemben, amelyek kapcsán az érintettek jogvédelmet kerestek. Az Infotv. egyik nagy érdeme az, hogy az érintetteket fenyegető veszélyekkel, visszaélésekkel szemben olyan intézményi modellt állított fel a Hatóság létrehozásával, amely a kockázatokhoz illő állami fellépést tesz lehetővé. Az emberek életét adott esetben súlyosan befolyásoló visszaélések, tévedések esetén a Hatóság köteles hatékony módon közbelépni.

A korábbi adatvédelmi törvénynek az adatkezelés jogalapjait szabályozó rendelkezései is megérették a felülvizsgálatra. A jogalapok megújítása európai uniós tagságunkból is fakad, az adatvédelmi irányelvben szereplő jogalapokhoz hasonló szabályozás irányába tett lépések szükségszerűvé váltak.

A közérdekű adatok igénylése kapcsán a régi adatvédelmi törvényben szereplő szabályok nagy része kiállta az idő próbáját, azonban a közel két évtizedes tapasztalatok alapján szükségesnek mutatkozott a szabályok áttekintése.

A belső adatvédelmi felelősökkel való kapcsolat gyengesége is jellemzője volt a korábbi ombudsmani működésnek. Ezt a hiányosságot is szükséges volt pótolni.

2. A törvényből kiolvasható jogalkotói célok

Az Infotv. szövegét a régi adatvédelmi törvénnyel összehasonlítva világosan megmutatkozik, hogy a hatékony intézményi modell kialakítása volt az egyik legfőbb jogalkotói célkitűzés. Az új modellt a hatósági formában találta a jogalkotó megvalósíthatónak. A hatósági fellépés az adatkezelés szabályainak megsértése esetén hatékonyabb eszköztárat biztosít, és ennek köszönhetően az esetleges visszaélésekkel szemben a visszatartó ereje is nagyobb. Szintén világosan kiolvasható jogalkotói szándék irányult az ombudsmani modellel összevetve a Hatóság szerepének erősítésére.

3. Új szabályok összefoglalása

3.1. Új fogalmak bevezetése

Az Infotv. bevezet néhány új definíciót. Formailag új fogalomként jelenik meg az érintett fogalma, ez azonban csupán a személyes adat meghatározásából van kiemelve, tehát tartalmilag újítást nem hoz. Különös figyelmet érdemel ugyanakkor a személyes adat fogalmának változása: a fogalom-meghatározások között az említett fogalom-

szétválasztáson túl tekintettel kell lennünk az Infotv. 4. § (3) bekezdésére, amely szerint a „személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. Az érintettel akkor helyreállítható a kapcsolat, ha az adatkezelő rendelkezik azokkal a technikai feltételekkel, amelyek a helyreállításához szükségesek”. Úgy tűnhet, hogy az új definíció szűkíti a személyes adat fogalmát, ezáltal pedig az Infotv. védelme alá tartozó adatkört. A jogalkalmazás során azonban tekintettel kell lenni az elvégzett műveletek céljára, ilyen módon pedig minden olyan tevékenység az Infotv. hatálya alá tartozik, amely meghatározott természetes személlyel összefüggő következtetés levonására, döntés meghozatalára irányul. A törvény az említetteken túl további néhány, kisebb gyakorlati jelentőségű fogalmi újítást is bevezet.

3.2. Új jogalapok

Az Infotv. szerint „személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul, vagy azt törvény vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli”. Világosan kiolvasható ebből az a rendszertani szétválasztásra irányuló törekvés – és ez jelenti az újdonságot a korábbiakhoz képest, hogy a kötelező adatkezelések körébe tartozik az állami, önkormányzati, közfeladatot ellátó személyek köre által végzett adatkezelés, és ettől elválasztva az üzleti jellegű adatkezelések, amelyekre más, a jogviszonyokhoz igazodó rendelkezések vonatkoznak.

Az utóbbi körbe sorolt adatkezelésekre vonatkozik az új jogalap az Infotv. 6. § (1) bekezdésében: *„Személyes adat kezelhető akkor is, ha az érintett hozzájárulásának beszerzése lehetetlen vagy aránytalan költséggel járna, és a személyes adat kezelése a) az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítése céljából szükséges, vagy b) az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdekének érvényesítése céljából szükséges, és ezen érdek érvényesítése a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozásával arányban áll.”*

Az új jogalap bevezetése számos jogértelmezési kérdést vet fel. A hozzájárulás *lehetetlensége*, az *„aránytalan költséggel járna”* kitétel, a *„jogi kötelezettség teljesítése céljából”* fordulat mind értelmezést igényel. Az értelmezési kérdésekben a joggyakorlattól várhatunk válaszokat. A *„jogos érdekének érvényesítése céljából”* kitétel magában foglalja a jogszerű és tisztességes üzleti érdekeket is. A jogalkalmazó az új jogalap kapcsán eddig ismeretlen *„korlátozásával arányban áll”* feltétel érvényesülését is mérlegelni fogja a törvény alkalmazása során.

Az új jogalapok között kell számon tartanunk, hogy a *16. életév betöltése* után önállóan nyilatkozhat a kiskorú személyes adatai kezeléséről. A házasságkötés korhatára 16 év, munkát akár még fiatalabban is vállalhat. Ha ilyen nyilatkozatot tehet már ebben a korban, akkor a közösségi hálók időszakában valóban nem tűnik életszerűnek a 18 éves korhatár fenntartása.

A jogalapokkal kapcsolatos nemzeti szabályozások terén alapvető változást eredményez az Európai Unió Bíróságának 2011. november 24-i ítélete. A luxemburgi testület a Spanyolországot érintő előzetes döntéshozatali eljárásban kimondta, hogy az Európai Unió adatvédelmi irányelvének jogalapjai közül a 7. cikk f) pontja közvetlen hatállyal bír. A közvetlen hatály azzal jár, hogy az említett rendelkezésre a tagállami bíróságok előtt bárki közvetlenül hivatkozhat. Az eljárás tárgya a 7. cikk f) pontja volt, mindazonáltal a bírósági indokolás szerint a többi pont kapcsán is érvényesül a közvetlen hatály. Az ítéletnek tehát mélyreható hatása van azokra a tagállami szabályozásokra, ahol az adatvédelmi irányelv jogalapjait még nem ültették át teljes mértékben, így

Magyarországra is. A Hatóság, mint jogalkalmazó erre a körülményre tekintettel kell, hogy legyen munkája során.

3.3. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságra vonatkozó szabályokról

A Hatóság független, csak a törvényeknek alárendelten látja el tevékenységét, feladatkörében nem utasítható, feladatot csak törvény állapíthat meg számára. Az államigazgatás rendszerén belül szervezetileg is elkülönült, fejezeti jogosítványokkal felruházott központi költségvetési szerv. Költségvetésének kiadási, bevételi főösszegei kizárólag az Országgyűlés által csökkenthetők. A független Hatóság élén az elnök áll, aki kilenc évre kapja megbízatását. A korábbi szabályoktól eltérően nem a Parlament választja a Köztársasági Elnök javaslatára, hanem a Miniszterelnök javaslatára a Köztársasági Elnök nevezi ki. Az elnök munkáját az elnökhelyettes segíti, akit az elnök nevez ki határozatlan időre.

A Hatóság eljárásait tekintve az ombudsmani típusú vizsgálati eljárás megmaradt. Amennyiben a Hatóság nem indít hatósági eljárást, kérheti a bíróságtól a vizsgálati eljárás során kialakított álláspontjának kikényszerítését.

A Hatóság jogosulttá vált hatósági eljárás lefolytatására, amely a közigazgatási eljárás szabályai szerint zajlik. A hatósági eljárás csak hivatalból kezdeményezhető, amennyiben a Hatóság azt indokoltnak találja. A hatósági eljárás keretében az adatkezelőre nézve kötelező határozat születik. A határozatban a Hatóság jogosult bírságot kiszabni, amelynek mértéke százezertől tízmillió forintig terjedhet. A Hatóság határozata, mint közigazgatási határozat a törvényszék előtt megtámadható.

3.4. Belső adatvédelmi felelősök konferenciája

A belső adatvédelmi felelősök konferenciája a rendszeres szakmai konzultációt szolgálja az egységes jogalkalmazás érdekében. A jogalkotó célja a személyes adatok védelmére és a közérdekű adatok megismerésére vonatkozó jogszabályok alkalmazása során az egységes joggyakorlat kialakítása. A Hatóság ezzel a lehetőséggel kíván szakmai segítséget nyújtani az adatkezelőknek. A konferencia tagjai a kötelezően kinevezendő belső adatvédelmi felelősök, a nem kötelező jelleggel kinevezett felelősök pedig jelentkezésük esetén a konferencia tagjává válhatnak. A Hatóság belső adatvédelmi felelősi nyilvántartást vezet a kapcsolattartás céljából.

V. Az adatvédelmi biztoshoz benyújtott és folyamatban lévő beadványok, valamint az általa kezelt adatok NAIH által történt átvétele

Az Infotv. rendelkezései szerint az adatvédelmi biztoshoz 2012. január 1-je előtt érkezett beadvány alapján folyamatban lévő ügyben az e törvényben foglaltak szerint a Hatóság jár el. A legnagyobbbrészt állampolgári panaszokat tartalmazó ügyeket tehát a Hatóságnak át kellett vennie a megszűnő Adatvédelmi Biztos Irodájától. Bár a NAIH elnöke készen állt arra, hogy az átadás-átvétel terén együttműködjön, a NAIH nem tudta a jogszabály által előírt formában, tételes jegyzőkönyv alapján átvenni a folyamatban lévő ügyeket. Az átadás-átvétel terén tanúsított ombudsmani elzárkózástól függetlenül

azonban az adatvédelmi biztos munkatársainak lelkiismeretes előkészítése lehetővé tette, hogy áttekinthető rendben kerüljenek át az ügyek az új Hatósághoz. Az új Hatóság nagy erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a folyamatban lévő ügyeket minél hamarabb érdemben lezárhassa, és az újonnan érkező beadványokat is gondozni tudja.

A Hatóság kötelezettsége elsősorban a panaszügyek intézésre terjed ki, azonban tekintettel a változó jogszabályi környezetre, az Infotv. új szabályaira az egységes jogértelmezést elősegítendő a NAIH kiemelt figyelmet fordít az átmeneti időszakban a konzultációs ügyek megválaszolására is. Az elmúlt közel három hónap ügyforgalmát áttekintve már most is kimutatható, hogy az egyes ügyek elintézésére fordított idő – az erre irányuló törekvéseinknek és erőfeszítéseinknek köszönhetően – jelentősen csökkent, vagyis az ügymenet érezhetően felgyorsult.

A folyamatban lévő ügyeken túl az adatvédelmi biztos feladatkörében 2012. január 1-jét megelőzően kezelt adatokat 2012. január 1-jétől a Hatóság kezeli. A digitálisan és papír alapon tárolt adatoknak az Alapvető Jogok Biztosa Hivatalának Nádor utcai épületből a Hatóság székházába való átszállítása megtörtént.

Külön gondot okozott a folyamatban lévő lezáratlan, adatvédelmi nyilvántartásba való bejelentkezések kezelése. A több ezres ügyhátralék feldolgozásáról a VII. fejezetben külön szólnunk.

A NAIH az Infotv. fent idézett 75. § (1) és (2) bekezdése alapján átvette az Adatvédelmi Biztos Irodája elektronikus iktatókönyvét (ELIK) a lezárt iktatási évfolyamok (1996-2011) adatállományaival együtt. Az iktatókönyv adatai alapján a 2009-2011 közötti időszakban lezáratlan ügyiratok száma: 4256. Ebből adatvédelmi nyilvántartási bejelentés 3777, a többi ügy száma 479.

Az iktatókönyv 2011. december 31-i állapotának adatai szerint az adatvédelmi biztoshoz 2011-ben 5461 ügy érkezett, melyek megoszlása a következő: adatvédelmi nyilvántartási bejelentés 3162, panaszügy 1011, konzultációs ügy 797, hivatalból indított ügy 65, jogszabály-véleményezés 290, nemzetközi ügy 112, egyéb ügyek (titokvédelem, közérdekű adatigénylés, vegyes ügyek) 24.

A NAIH által 2012-ben átvett, tehát lezáratlan ügyek száma 2650, melyek megoszlása a következő: adatvédelmi nyilvántartási bejelentés 2310, a többi ügy száma 340 melyek közül: 192 panaszügy, 113 konzultációs ügy, 22 nemzetközi, 5 jogszabály-véleményezés, 8 hivatalból indított és egyéb ügy.

Az átvett és folyamatban lévő ügyek között azonban nem csak 2011-es, hanem a megelőző években 2010-ben és 2009-ben iktatott és lezáratlan ügyiratok is találhatóak. A 2010-es évből 1501 lezáratlan ügyiratot vettünk át, ebből 1419 feldolgozatlan adatvédelmi nyilvántartási bejelentés, a többi 82 ügy pedig még „folyamatban levő vizsgálat”. A 2009-es évből átvett lezáratlan ügyek száma 105, ebből 48 nyilvántartási bejelentés és 57 az iktató könyv állapota szerint valamilyen oknál fogva még le nem zárt ügy.

A NAIH-nál 2012. január 1-jétől 2012. március 26-ig – a kézirat lezárásáig – összesen 3824 ügyet iktattunk, melyből a vizsgálatok száma 1006, az adatvédelmi nyilvántartási bejelentéseké 2818. Az adatvédelmi biztostól átvett és még folyamatban lévő vizsgálatok száma 376.

VI. Az adatvédelem és az információszabadság területén tapasztalható jelenségek, változások: a 2011-es év, az átvett ügyiratok, illetve az áthúzó vizsgálatok tükrében.

A. A személyes adatok védelme

1. Nagy állami adatkezelők és központi nyilvántartások, állami adóhatóság

Az adatvédelmi biztos ABI-6673-4/2010/P számú állásfoglalásában felkérte a közigazgatási és igazságügyi minisztert, hogy a szükséges intézkedéseket tegye meg annak érdekében, hogy a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának weboldalán elérhető adatbázisból a felhasználó azonnal és ingyenesen lekérdezhesse az okmányazonosító megadásával az okmány (a személyazonosító igazolvány, valamint a személyi azonosítóról és lakcímről szóló hatósági igazolvány) kiadásának, érvényességének, elvesztésének, eltulajdonításának, megsemmisülésének, találásának, megkerülésének tényét. Javasolta azt is, hogy az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény tegye kötelezővé az ügyvédek számára azt, hogy a jognyilatkozatot tevő fél és meghatalmazottja személyazonosságának igazolására alkalmas, bemutatott hatósági igazolványa, és tartózkodásra jogosító okmánya nyilvántartási adatokkal való egyezőségének és érvényességének megállapítása céljából keressék meg a személyiadat- és lakcímnnyilvántartást, a járművezetői-engedély nyilvántartást, az útiokmány-nyilvántartást vezető vagy a központi idegenrendészeti nyilvántartás adatait feldolgozó hatóságot. Ezen módosítás kezdeményezését az indokolta, hogy számos panaszbeadvány szerint elveszett, illetőleg ellopt személyazonosító igazolványokkal visszaélve egyesek mobiltelefon-előfizetési szerződéseket kötnek, autókat, ingatlanokat vásárolnak, autókölcsönzőkből autókat lopnak, gazdasági társaságokat jegyeztetnek be, valamint hiteleket vesznek fel mások nevében, ezzel a szolgáltatóknak, cégeknek is hatalmas anyagi károkat okozva. Az érintettek hiába jelentették be az okmányok ellopását, elvesztését, önhibájukon kívül folyamatosan arra kényszerülnek, hogy az adóhatóság, a vám- és pénzügyőrség, a rendőrség valamint követeléskezelő cégek előtt tisztázzák magukat, amely amellett, hogy hátrányos következményekkel jár számukra, családjuk nyugalma is megzavarja. Ez a helyzet sérti az állampolgárok személyes adatok védelméhez és jóhírnévhez fűződő jogát, valamint emberi méltóságát. Jelentős közérdek fűződik továbbá a jogügyletek biztonságához is. Az említett visszaélések megakadályozására a hatályos jogszabályok jogalapot biztosítanak. Mindazonáltal jelenlegi formájában ez a megoldás nem hatékony, egyrészt mert igen költséges, másrészt mert a lekérdezés ügyintézési határideje 22 munkanap, amely időtartam gyakorlatilag értelmetlenné teszi az adatlekérdezést, mert a szolgáltatók, eladók az ügyféllel annak megjelenésekor, azon nyomban szerződést kötnek. Emiatt szükséges lenne, hogy az okmányokról való adatszolgáltatás haladéktalanul és ingyenesen történjen a nyilvántartásból. Ez a megoldás a bűncselekmények felderítését végző nyomozóhatóságok munkáját is megkönnyítené.

Állami adóhatóság

Az internetes személyi jövedelemadó bevallásban 2012-ben várható egy kisebb adóhatósági korrekció. Az önkéntes kölcsönös pénztári nyilatkozat alapján visszajáró összeggel kapcsolatban kérte korábban a rendszer a számlaszám és a számlavezető pénzügyintézet nevének megadását a továbblépés feltételeként. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) érvelése szerint az adóhatóság esetleges késedelme miatt járó késedelmi pótlék megfizetése, illetve az adózó pénztártagságának megszűnése miatt szükséges, hogy az adózó részére közvetlenül lehessen kifizetést teljesíteni. A célhoz

kötött adatkezelés követelményére tekintettel azonban indokolt választási lehetőséget biztosítani az adózó számára a pénzügyi átutalás és a visszautalt összeg lakcíme küldése között. Utóbbi esetben a számlaszám és az ahhoz kapcsolódó adatok kötelező megadása szükségtelen, erre a körülményre figyelemmel kell lenni mind az elektronikus, mind pedig a hagyományos űrlapok tervezésénél.

A személyi jövedelemadó 1 %-ának felajánlásával kapcsolatban évről-évre visszatérő igény a kedvezményezettek részéről, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivataltól lekérhessék azon adózók listáját, akik a javukra rendelkeztek. A hatályos jogszabályok alapján továbbra sincs olyan törvényi előírás, amely feljogosítaná az adóhatóságot ilyen jellegű adatszolgáltatásra. Önmagában az a tény, hogy az adózó élt azzal a lehetőséggel, hogy rendelkezett az összevont adóalapja adójának az adókedvezmények levonása után fennmaradó része 1 %-ának felajánlásáról, nem jelenti azt, hogy a kedvezményezett a felajánló személyéről automatikusan tudomást szerezhet. Az adó 1 %-áról való rendelkezés és az információs önrendelkezés két olyan jog, melyet az állampolgár egymástól függetlenül gyakorolhat.

Jogszabályi változásnak köszönhetően módosult a nyomtatványértékesítés rendje. A NAV közleménye szerint 2010. december 31-ét követően a forgalmazónak feltétlenül meg kell győződnie a vevőt a vásárlás során képviselő magánszemély nevről, adóazonosító számáról, mert a szolgáltatott adatok közlésével kapcsolatban a felelősség az adatot szolgáltatót terheli. A törvényben előírt bármely adat hiánya, vagy hibája miatt az adatszolgáltatás hibásnak minősül és ez az Art. szerinti mulasztási bírság kiszabását vonhatja maga után. Az adóazonosító jelről kiállított hatósági igazolvány viszont nem alkalmas a magánszemélyek személyazonosságának hitelt érdemlő megállapítására. A módosítás egyértelmű célja a fiktív, illetve hamis számlaügyletekkel kapcsolatos adóhatósági ellenőrzések hatékonyságának növelése volt, jelenlegi formájában azonban nem alkalmas a cél elérésre.

2. Elektronikus hírközlés, közüzemi szolgáltatók, kamerás megfigyelés

Az elmúlt háromnegyed évben a jogalkotó jelentősen módosította az elektronikus hírközlési ágazat adatvédelmi tárgyú jogszabályait. Ennek egyik elemeként az Országgyűlés 2011 júliusában átfogóan módosította az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvényt (a továbbiakban: Eht.), többek között annak adatvédelmi vonatkozású rendelkezéseit. A törvénymódosítás elsődleges célja, hogy törvényi szinten tegyen eleget az uniós implementációs kötelezettségnek. Ezen túlmenően az Eht. módosítását indokolta az a körülmény is, hogy a magyar elektronikus hírközlési piac sajátosságaira figyelemmel, az Eht. hatálybalépése óta eltelt időszakban felgyülemlett jogalkotói és jogalkalmazói tapasztalatokra támaszkodva az Országgyűlés egy olyan jogszabályi környezetet alakítson ki, amely az elektronikus hírközlési ágazat szereplőinek is széleskörű támogatását élvezi. Így például a törvényhozó több tekintetben pontosította a személyes adatok kezelésével kapcsolatos rendelkezéseket, illetve szabályozta azt, hogy az adatvédelmi rendelkezések megsértésének az észlelése esetén az elektronikus hírközlési szolgáltató hogyan köteles eljárni.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) elnöke az Eht.-ban kapott felhatalmazás alapján több olyan, az elektronikus hírközlési szolgáltatók tevékenységét szabályozó NMHH rendeletet hozott, amelyek adatvédelmi tárgyú szabályokat is tartalmaznak. Így például az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 6/2011. (X. 6.) NMHH rendelet az elektronikus hírközlési szolgáltatók adatkezelésének számos részletszabályát tartalmazza. Az NMHH rendelet –

az Infotv. és az Eht. rendelkezéseinek keretein belül – iránymutatást jelenthetnek a Hatóság számára is a bejelentések vizsgálata során.

A Hatóság továbbá törekszik arra, hogy – az Eht. 22. §-ával összhangban – együttműködési megállapodást kössön az NMHH-val, amely megállapodás az elektronikus hírközlési piaccal, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokkal kapcsolatos, a személyes adatok megsértését érintő ügyekben a hatóságok együttműködésének szabályait tartalmazná.

Az adatvédelmi biztos számára kiemelten fontos volt, hogy az elektronikus hírközlési ágazatban az adatvédelmi törvény, az Infotv. és az Eht. alapján az előfizetőket megillető jogok érvényesülését elősegítse. Természetesen ez a Hatóság eljárásai során is elsődleges szempontnak tekinthető, egyúttal a Hatóság igyekszik megteremteni az összhangot a kialakult adatvédelmi biztosi gyakorlat és az új jogszabályi környezet között.

A Hatóság ezzel egyidejűleg figyelmet fordít arra is, hogy aktív kapcsolat alakuljon ki az elektronikus hírközlési szolgáltatókkal, hogy ezáltal gyorsabban és hatékonyabban tudja kezelni a bejelentéseket, illetőleg elősegítse az adatvédelmi követelményekkel adekvát jogértelmezést.

Közüzemi szolgáltatók

A közüzemi szolgáltatókat érintő két leggyakoribb beadvány a szerződések megkötéséhez, a mérőóra átírásához szükséges okmányok kezeléséhez, valamint a mérőórák fényképezéséhez kapcsolódik, majd egy konzultációs beadványról ejtünk szót, amely arra irányult, hogy az önkormányzatok megismerhetik-e azon szolgáltatási helyek címét, ahol a gázszolgáltatást korábban kikapcsolták. Ezen adatokra az önkormányzatnak azért volt szüksége, mert a rendkívüli időjárásra tekintettel szerettek volna sürgősen segítséget nyújtani a rászorulóknak. Az ügyben a Hatóság közleményt is kibocsátott.

Az ügyfél személyében bekövetkezett változást igazoló iratok, valamint a személyazonosításra alkalmas okmány bemutatása az ügyfél jogszabályi előírásokon alapuló kötelezettsége, amelyből a szolgáltató hitelt érdemlően megismerheti, majd rögzítheti a közüzemi szerződés megkötéséhez szükséges adatokat. Az ügyfél személyében beállt változást igazoló iratokról készült fénymásolatok kezelésére azonban a szolgáltatónak nincsen törvényi felhatalmazása, hiszen abból a tulajdonosváltás tényén túl számos más személyes adatot is megismerhet.

Tekintettel arra, hogy a szolgáltató a szektorális törvényekben kapott felhatalmazás okán kezelheti a mérőóra állás adatait, nincsen akadálya annak, hogy arról képfelvételt is készítsen, amíg azon kizárólag a mérőóra látszik. A fogyasztónak joga van a mérőórát letakarni, így a felek kötelesek a mérők leolvasása érdekében egymással együttműködni. A szolgáltató köteles tájékoztatni a fogyasztót a leolvasás várható időpontjáról, valamint az adatkezeléssel összefüggő minden egyéb tényről, így arról is, hogy a képfelvételt a fogyasztó megismerheti, sőt akár ő maga is elkészítheti és továbbíthatja szolgáltató részére.

A rendkívüli hideg időjárásra tekintettel előállhat olyan helyzet, hogy fogyasztók személyes adatainak azonnali továbbítása válhat szükségessé közüzemi szolgáltatóktól a segítségnyújtásban közreműködő állami- és önkormányzati szervek részére a rászorulók életének és testi épségének megóvása érdekében. Az Infotv. 6. § (2)

bekezdése kimondja: „Ha az érintett cselekvőképtelensége folytán vagy más elháríthatatlan okból nem képes hozzájárulását megadni, akkor a saját vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelméhez, valamint a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges mértékben a hozzájárulás akadályainak fennállása alatt az érintett személyes adatai kezelhetők.” A Hatóság álláspontja szerint az idei év rendkívüli hideg időjárása az adatkezelés szempontjából is olyan elháríthatatlan oknak minősült, amely alapján a személyes adatok védelméhez fűződő jog érvényesítése nem lehetett akadály a emberi élet, a testi épség és az egészség védelmének, illetve az ezeket fenyegető veszély megelőzésének. Ezért adatvédelmi szempontból nem kifogásolható, hogy sürgős intézkedés keretében a közüzemi szolgáltatók átadják az illetékes állami és önkormányzati szerveknek azon állampolgárok személyes adatait, akiknél a szolgáltatás véglegesen vagy ideiglenesen nem érhető el, és emiatt veszélynek vannak kitéve. Az adatszolgáltatás azonban kizárólag a rendkívüli helyzetre tekintettel teljesíthető, és az adatkezelés célhoz kötöttsége elvének megfelelően csak azokra a személyes adatokra terjedhet ki, amelyek a kívánt cél eléréséhez elengedhetetlenek. Továbbá az érintett hozzájárulását be kell szerezni, amint a hozzájárulás beszerzésének mellőzését megalapozó ok megszűnik, illetve az adatokat átvevő szerveknek azonnal törölni kell azokat, amennyiben az adatokra a veszély elhárítása és megelőzése érdekében már nincs szükség. A NAIH elnökének közleménye a mellékletben olvasható.

Kamerás megfigyelés

Egyértelmű, s egyre inkább növekvő igény volt, nemcsak a tömegközlekedési vállalkozások, hanem az utazóközönség részéről is, hogy a járművek megfigyelésére alkalmas eszközök üzemeljenek az utasok biztonsága és védelme érdekében. Erre a jogszabályi hiányosságok miatt jogszerű keretek között korábban nem volt lehetőség. Így aztán hosszú ideje fennálló, ellentmondásokkal teli helyzetet zárt le a jogalkotó azzal, hogy 2011. január 1-jei hatállyal módosította az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításról szóló 2004. évi XXXIII. törvényt, illetve a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvényt, ezzel lehetőséget teremtve a tömegközlekedési eszközökön és a vonaton, illetve az állomásokon történő kamerás megfigyelésre. Ennek keretében a közösségi közlekedés közszolgáltatója, valamint az autóbusz-állomás, trolibusz-állomás, vasútállomás vagy megállóhely üzemeltetője jogosult kamerás megfigyelést folytatni az állomás vagy megállóhely közforgalom számára nyitva álló részén, illetve a járművek belső terében. A megfigyelés célja az ott található berendezések, a járművek, továbbá az utasok, valamint az autóbusz- és trolibusz-üzem működését biztosító személyek életének, testi épségének és vagyontárgyaik védelme, továbbá ez utóbbi személyek felelősségének megállapítása, a jogsértő cselekmények megelőzése, megszakítása és bizonyítása. A megfigyelés csak akkor alkalmazható, ha a megjelölt célok más módszerrel nem érhetőek el. A rögzített kép-, illetve hangfelvételt felhasználás hiányában a rögzítéstől számított 16. napon meg kell semmisíteni, vagy törölni kell. A szolgáltató köteles az állomások és megállóhelyek bejáratánál, a peronoknál, valamint a járműveken, továbbá a szolgáltató honlapján olyan tájékoztatást elhelyezni, amely tartalmazza a megfigyeléssel kapcsolatos lényeges körülményeket.

Számos esetben, panaszban merül fel a közterület magánszemélyek, magánszervezetek által történő megfigyelése. Alapvetően a közterület megfigyelésére kizárólag a rendőrség és a közterület-felügyelet jogosult, azonban a jogalkotó szűk körben már lehetőséget ad más adatkezelőknek is, hogy közterületen kamerákat helyezzenek el. Ezzel kapcsolatban fontos jogszabályi változás, hogy 2011-ben módosították a sportról szóló 2004. évi I. törvényt a sport huliganizmus visszaszorítása céljából. E változtatás alapján a törvény a sportrendezvény szervezőjét feljogosítja – a

kiemelt, valamint fokozott biztonságú kockázatú labdarúgó eseményeken kötelezi – arra, hogy a normál és fokozott biztonsági kockázatú sportrendezvény ideje alatt a résztvevők személyi és vagyonbiztonsága érdekében annak helyszínén, a beléptetésre váró szurkolók által elfoglalt közterületen és a nézők részére kijelölt parkolóokban a résztvevő személyeket kamerával megfigyelje, és a felvételt rögzítse. A helyszíneket, valamint az eszközök számát a rendőrség határozza meg. A kamerával való megfigyelésről, a kamerák elhelyezkedéséről és a rögzített adatok kezeléséről a nézőt a sportlétesítményen kívül és annak területén jól látható hirdetőtáblán, a belépőjegyen, bérleten, illetve a klubkártyán piktogramok felhasználásával, valamint magyar, angol, német és a külföldi vendég sportszervezet országa szerinti nyelven is tájékoztatni kell.

A szervezőnek a rögzített adatokat a sportrendezvény befejezését követő 72 óra elteltével meg kell semmisítenie, kivéve, ha e határidőn belül a rendőrség a felvételek megőrzésére szólítja fel abból a célból, hogy a szabálysértési, valamint a büntetőeljárás megindításához és lefolytatásához a szükséges adatok és információk rendelkezésre álljanak. A rendőrség által a felszólításban megjelölt határidő legfeljebb 30 nap lehet.

Részben szintén a közterület megfigyeléséhez kapcsolódik a fegyveres biztonsági őrségről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvénynek azok az új rendelkezései, mely szerint 2011. augusztus 3-ától a fegyveres biztonsági őrség elektronikus megfigyelőrendszer útján kép- és hangfelvételt készíthet a fegyveres biztonsági őrségből adódó kötelezettségei teljesítése, így a törvényben, valamint a külön jogszabályban meghatározott, az állam működése, illetőleg a lakosság ellátása szempontjából kiemelkedően fontos létesítmény védelme céljából. A megfigyelőrendszerrel kapcsolatos részletszabályok sok tekintetben megegyeznek a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény rendelkezéseivel, azonban lényeges különbség, hogy a fegyveres biztonsági őrség a kamerarendszert nem csak a védett létesítmény területének megfigyelésére alkalmazhatja, hanem annak közvetlen környezetét – vagyis közterületet – is megfigyelheti. Ami a felvételek tárolási idejét illeti, felhasználás hiányában a közterületet is érintő megfigyelés esetén a rögzítéstől számított három nap, a létesítmény területét figyelő kamerák esetében a rögzítést követő hatvan nap elteltével a felvételeket meg kell semmisíteni, illetve törölni kell.

3. Önkormányzatok

A helyi önkormányzatok életében a 2011-es és 2012-es év a nagy változások időszakaként jellemezhető. A megyei és települési önkormányzatok és a helyi, alap szintű és a decentralizált megyei-regionális közigazgatás átalakításának, megújulásának lehetünk tanúi. Szerencsére a változások nincsenek negatív hatással a személyes adatok védelmének érvényülésére, mindemellett általánosságban megfigyelhető, hogy helyi szinten felértékelődött a közérdekű, illetve a közérdekből nyilvános adatokhoz való hozzáférés igénye az ezzel összefüggő, az adatigénylések teljesítésére vonatkozó állampolgári és önkormányzati képviselői beadványok, kérdések száma miatt. Új jelenség, hogy a települési és a nemzetiségi önkormányzatok a szociálisan súlyosan hátrányos helyzetű, illetve a helyi roma közösségbe tartozó és segítségre szoruló állampolgárok önkéntes bevonásával különböző adatgyűjtéseket, felméréseket végeznek, melynek célja a helyi szociális háló kialakítása, a rászoruló, mélyszegénységben élők körének feltérképezése és az egyének, családok segítése, támogatása elsősorban szociális, egészségügyi és oktatási szükségleteinek kielégítésében. Az ilyen és hasonló célú adatkezelések mellett, hogy nemes célt szolgálnak, adatvédelmi szempontból veszélyeket is magukban hordozhatnak, melyre az adatkezelők figyelmét minden

esetben felhívtuk. Ilyen veszélyek az adatok biztonságos kezelésének követelménye, a felelős adatkezelő pontos kijelölése, az illetéktelen hozzáférés megakadályozása, a céltól eltérő adatkezelések, továbbá az adatok – idővel bekövetkező – pontatlanná, helytelenné válása, vagyis adatminőség változása és az érintettek jogai gyakorolhatóságának érvényre juttatása.

Egy adatnyilvánosságot érintő vizsgálat során a közmunkaprogramban részt vevő személyek adatainak védelme mellett foglalt állást a NAIH, mivel álláspontunk szerint a résztvevő érintettek személyes adatai nem tekinthetők közérdekből nyilvános adatnak. Bár a közfoglalkoztatásra irányuló jogviszony során megvalósuló munkavégzés közfeladatok ellátására és közcélok megvalósítására irányul, az ezt végző személyek nem tekinthetők az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 26. § (2) bekezdésében meghatározott közfeladatot ellátó szerv feladatkörében eljáró személynek, ezért az ott felsorolt adataik sem nyilvánosak, így azokat hivatalból közzétenni (kifüggeszteni), vagy adatigénylés alapján kiszolgáltatni nem lehet. A közmunkások adatainak kezelésére az Infotv. mellett a Munka Törvénykönyvének 3. § (4) bekezdésének szabályai alkalmazandóak.

Az önkormányzati adóhatóságok adatkezelését érintő, 2012-ben indult és folyamatban lévő vizsgálat során a NAIH értesült arról, hogy több települési önkormányzat jegyzője az önkormányzat honlapján a helyi adó és gépjárműadó tartozással rendelkező magánszemélyek nevét, címét, a tartozás összegét adónemek szerinti bontásban közzétette vagy a jövőben közzé kívánja tenni. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (Art.) 2012. január 1-jétől jogalapot teremtett arra, hogy az önkormányzati adóhatóság helyi adó és gépjárműadó esetében az ezer forintot elérő adótartozással rendelkező magánszemélyek nevét, címét és az adótartozás összegét az esedékességet követő 10. nap 0 órától a helyben szokásos módon közzétehesse. Álláspontunk szerint az önkormányzat honlapján történő nyilvánosságra hozatal azonban nem felel meg a törvény előírásának, mivel a nyilvánosságra hozatal során tekintettel kell lenni arra, hogy a helyi önkormányzat költségvetésébe tartozó adóbevételek a helyi választópolgárok közösségét érintik, így a közzététel – a jogalkotó szándéka szerint is – csak a helyben szokásos módon történhet meg. A helyben szokásos módnak olyan közzétételi forma tekinthető, amelynek révén elsősorban a helyi választópolgárok közösségének tagjai értesülnek a közzétett adatokról, például a polgármesteri hivatal hirdetőtábláján való megjelentetés. A törvénymódosítás célja is az volt, hogy a helyi közösségek életére gyakoroljon befolyást. Az internet nem minősülhet a helyben szokásos módon történő közzétételnek, hiszen a világhálón közzétett adatok a világ bármely pontján elérhetővé válnak. Az ilyen jellegű nyilvánosságra hozatal pedig értelemszerűen túlmutat azon a célon, amire a jogalkotó szándéka a helyi közösség körében irányult. A közlemény a mellékletben olvasható.

4. Oktatásügy

Az oktatási szereplők adatkezelésével kapcsolatban két figyelemreméltó esetet említhetünk meg az adatvédelmi biztostól átvett, illetve a Hatóság által újonnan indított vizsgálatokból. Az első, az elmúlt évek során végrehajtott iskolai fenntartóváltások során merült fel. Több panaszbeadvány érkezett, amely kifogásolta, hogy az iskolát fenntartó önkormányzat bizonytalan tartalmú nyilatkozatot kér az önkormányzati iskolába járó tanulók szüleitől.

A legtöbb esetben az önkormányzat egyházi fenntartásba adta át az intézményt, amely során azt szerette volna felmérni, mennyi szülő fogja ennek hatására gyermekét az új,

világnézetileg elkötelezett intézménybe jártni, hány szülő él szabad iskolaválasztási jogával és viszi más intézménybe gyermekét, illetve mennyi szülő tart igényt arra, hogy az önkormányzat biztosítson számára, a közoktatási törvényben előírt világnézetileg semleges nevelési-oktatási intézményt.

A panaszosok azt kifogásolták, hogy az önkormányzat által az iskolának megküldött nyilatkozatokkal kapcsolatban semmilyen tájékoztatást nem kaptak, pedig a nyilatkozatokon különleges adatokat is meg kellett adni. Több nyilatkozat esetében ugyanis arra is válaszolni kellett, hogy amennyiben az önkormányzat átadja az intézményt, akkor a szülők gyermeküknek hittanoktatást vagy a világnézetileg semleges etikaoktatást kérik-e.

A nyilatkozat emellett nem tartalmazott tájékoztatást arra nézve, hogy kitöltése önkéntes, továbbá nem informálták az érintetteket az adatkezeléssel kapcsolatos lényeges tényekről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, adatkezeléssel kapcsolatos jogairól.

A fenntartó önkormányzatok az adatvédelmi biztos, illetve a Hatóság megkeresésére válaszolva elismerték, hogy nem tájékoztatták az érintetteket megfelelően, de mindegyik önkormányzat kiemelte, hogy az adatokat csak a polgármester ismerte meg és azt csak a következő tanév tervezhetősége céljából használták fel, valamint a nyilatkozatokat ezt követően megsemmisítették. Mind az adatvédelmi biztos, mind a Hatóság felszólította az érintett önkormányzatokat, hogy a jövőben körültekintőbben járjanak el a hasonló adatkezelések esetében, de tekintettel arra, hogy a nyilatkozatokat megsemmisítették, további intézkedést nem tettünk az ügyben.

Bár nem oktatási intézményi adatkezelést érint, de ugyancsak több beadvány érkezett egy újonnan elfogadott jogszabályi módosítással kapcsolatban. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) módosítása, illetve az önkormányzat fenntartásában működő bölcsődékben a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet elfogadása által az önkormányzati fenntartású bölcsődék úgynevezett személyi térítési díjat szedhetnek a szülőktől. Mivel a díj a család egy főre jutó jövedelméhez igazodik, ezért a személyi térítési díj megállapításához a Korm. rendelet mellékletében szereplő jövedelemigazolást kell az intézményeknek bekérniük. Több panaszos kifogásolta, hogy a jövedelemigazolást azoktól is bekérik, akik jogszabály alapján mentességet élveznek a térítési díj fizetése alól, illetve sérelmezték, hogy a jövedelemigazolások leadásának módja nincs kidolgozva, a személyes adataikat is tartalmazó igazolásokat az intézményvezetőnek adják le és azokat a leadás során bárki elolvashatja. A jövedelemigazolások bekérésének és leadásának módjával kapcsolatban a Hatóság vizsgálatot indított.

A fenti két ügycsoport mellett az oktatási adatkezelésekkel kapcsolatos panaszokban nem figyelhető meg komolyabb változás. Adatvédelmi szempontból probléma terület továbbra is a modern technikai eszközök iskolai használatából adódik. Több panasz érkezett iskolai beléptető és kamerarendszerekkel, illetve iskolai honlapokkal kapcsolatban. Új tendencia, hogy egyre több beadvány érinti a közösségi honlapokat, ahol egymásról, illetve az iskoláról közölnek a tanulók kifogásolható tartalmakat.

5. Pénzügyi szektor adatkezelései

A hitelválság miatt a pénzügyintézetek részéről többször is felmerült az igény arra, hogy a hitelképesség megalapozottabb megítélése, a hitelezési kockázat csökkentése érdekében létrejöjjön a teljes listás lakossági hitelinformációs rendszer. A központi hitelinformációs rendszerről szóló törvény értelmében 2012 tavaszától a korábbi negatív adólista mellett egy újabb nyilvántartást is vezet a BISZ Központi Hitelinformációs Zrt. A pozitív adólista azon lakossági ügyfelek adatait tartalmazza, akik hitel- vagy hitel-jellegű szerződéssel rendelkeznek valamely hazai pénzügyintézetnél. Az ügyfelek információs önrendelkezési jogát azáltal biztosítja a rendszer, hogy a hitelműlttel kapcsolatos adatokat a pénzügyintézetek kizárólag akkor kérhetik le, ha valaki hitelkérelemmel fordul egy bankhoz, és ehhez kifejezetten hozzájárult. Az ügyfelek 2012. január 9-ig tájékoztató levelet kaptak arra vonatkozóan, hogy a feltöltés során mely adataik kerültek be a pozitív adólistába.

A hitelezési feltételek jogszabályi szigorításával egyidejűleg felerősödtek a hitelezésen kívüli, úgynevezett "szürkezónás" tevékenységek, melyek adatvédelmi szempontból is aggályosak. A követeléskezelés puha behajtási szakaszában a vállalkozások a különböző behajtási eszközök kiválasztása és alkalmazása során – külön, a tevékenységüket szabályozó ágazati törvény hiányában – szabadon mérlegelhetnek. Általános gyakorlat, hogy az adós környezetében élőket (szomszéd, hozzátartozó) is megkeresik, így sem az adós, sem pedig mások magánszféráját nem tartják tiszteletben.

A pénzügyi szektorra jellemző, hogy az új adatkezelési technológiák alkalmazásában élen jár. A bank ügyfélszolgálatával folytatott beszélgetések hanganyagának elemzéséből olyan rejtett információk is kinyerhetők, melyekből következtetni lehet az ügyfél fizetési készségére, képességére. A pszicholingvisztikai jegyeket, valamint a beszéd érzelmi töltését vizsgáló eszközök alkalmazása során azonban nem elegendő az érintett hozzájárulásának formai meglétét vizsgálni. A beszédfeldolgozáson alapuló rangsoroló technológia olyan mértékű beavatkozást jelent a magánszférába, és olyan kockázatokat hordoz, melyeket az érintett a hozzájárulás megadásakor nem képes felismerni, és megítélni azok hatását személyiségi jogaira. A Hatóság felhívta a figyelmet arra, hogy az adatbányászati technológia révén a pénzügyintézet olyan adatok birtokába kerül, amelyekkel az ügyfél nincs is tisztában, így az ilyen eszközök alkalmazása az érintettet az eljárás alanyából annak tárgyává fokozza le.

A biztosítási szektort érintő változás, hogy 2011. július 1-jétől életbe lépett az új bonus-malus szabályozás, amelynek értelmében a gépjárművek üzembentartóinak besorolását a Központi Kártörténeti Nyilvántartó Rendszer (továbbiakban: KKNYR) kezeli és tartja nyilván. Az ügyfél korábbi és új biztosítója nem továbbíthatnak egymásnak közvetlenül biztosítási titoknak minősülő adatokat, ez azonban nem jelenti azt, hogy az ügyfél kifejezett hozzájárulása alapján erre ne kerülhetne sor. A KKNYR-ben szereplő adatok pontatlansága, és az ebből fakadó sikertelen adatlekérések miatt több ezer szerződő bonus-malus besorolása is veszélybe került. Amennyiben a korrigált adatok a KKNYR-ben átvezetésre kerülnek, az új biztosító köteles visszamenőlegesen módosítani a szerződő bonus-malus besorolását, ugyanis emiatt az érintetteket joghátrány nem érheti.

A pénzügyi intézmények számára nívum, hogy az új adatvédelmi törvény alapján az ügyfélkapcsolatban álló személyek adataira vonatkozó adatkezeléseiket 2012. január 1-jétől be kell jelenteniük az adatvédelmi nyilvántartásba.

6. További szektorális adatkezelések: egészségügy, munkáltatók, társasházak

Egészségügy

A tavalyi évről áthúzódó, az egészségügyi adatkezelést érintő panaszbeadványban a beadványozók azt kifogásolták, hogy a saját adataikról nem kapnak tájékoztatást, és az orvosi dokumentációikat írásos megkeresésük ellenére sem adják ki. A vizsgálat során az egészségügyi intézményeket a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) megkereste, és felhívta a figyelmet az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény 7. § (3) bekezdésének rendelkezéseire, mely szerint az érintett jogosult tájékoztatást kapni a gyógykezeléssel összefüggésben történő adatkezelésről, a rá vonatkozó egészségügyi és személyazonosító adatokat megismerheti, az egészségügyi dokumentációba betekinthez, valamint azokról – saját költségére – másolatot kaphat.

Konzultációs megkeresések is érkeztek a Hatósághoz, amelyben az adatvédelmi nyilvántartásba bejelentkezés iránt érdeklődnek olyan adatkezelők, akik egészségügyi ellátással kapcsolatos tevékenységet végeznek és emiatt az Infotv. alapján mentesülnek a bejelentési kötelezettség alól. Az ügyben kiadott közlemény a mellékletben olvasható.

2011-ben kifogásolták, hogy az állami foglalkoztatási szerv a rehabilitációs díjban részesülő betegetől az ellátás felülvizsgálatának kezdeményezéséhez a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatalhoz szülő beutalót és szakorvosi leletek csatolását kérte, amelyeket az állami foglalkoztatási szerv a Nyugdíjbiztosítási Igazgatósághoz továbbít. A vizsgálat megállapította, hogy egyes egészségügyi és személyazonosító adatokat állami foglalkoztatási szerv kezelhet, azonban egészségügyi dokumentáció kezelésére, továbbítására, nyilvántartására jogszabályi rendelkezések hiányában nem jogosult. (ABI-2238/2011/P)

Betegségregiszterekkel kapcsolatban – azok átláthatósága és a jogérvényesítés elősegítése céljából – a tavalyi évben az adatvédelmi biztos jogszabály kezdeményezéssel élt Prof. Dr. Réthelyi Miklós nemzeti erőforrás miniszternél, tekintettel arra, hogy több beadványozó (mint például a Neurofobromatózisos Betegek és Segítőik Társasága Közhasznú Szervezet elnöke 2011 januárjában, vagy 2011 júliusában a Magyar Gasztroenterológiai Társaság Hepatológiai Szekció elnöke) regiszterek felállításával kapcsolatban keresték meg az adatvédelmi biztost. Az adatvédelmi biztos tájékoztatta a miniszter urat, hogy a beadványok tárgya egyrészt az egészségügyi regiszterek adatkezelése, másrészt az, hogy megfelelő törvényi felhatalmazás hiányában az egészségügyi ellátó-hálózatán kívüli szervezetek egészségügyi adatokat kezelnek vagy kívánnak a jövőben kezelni.

Az adatvédelmi biztos felhívta a miniszter figyelmét azokra a sarkalatos pontokra, amelyek jogi szabályozást kívánnak a regiszterek esetében úgymint

- 1) a célhoz kötöttség követelménye;
- 2) a beteg tájékozott beleegyezése az adatkezeléshez;
- 3) a beteg, mint érintett kifejezett írásbeli hozzájárulása az egészségügyi adatainak továbbításához;
- 4) az adatbiztonság követelménye;
- 5) az adattárolás időtartama; valamint
- 6) a beteg jogainak érvényesítése az adatkezelés során.

(ABI/2324/2011/K)

A Hatósághoz több beadvány is érkezett amiatt, hogy az internetes honlapot működtető cégek milyen módon biztosíthatják az érintettek részére azt, hogy a honlapon megadott egészségügyi adatok kezeléséhez az információs önrendelkezési jogról és az

információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 5. § (2) bekezdés a) pontja szerinti írásbeli hozzájárulásukat adhassák.

A Hatóság az adatvédelmi biztos 679/P/2007 számú ügyben hozott állásfoglalására hivatkozva kijelentette, hogy az érintettek önrendelkezési joga nem szorítható technikai korlátok közé, ezért a különleges adatoknak az interneten való közzétételéhez az érintett *kifejezett hozzájárulása* szükséges. A Hatóság rámutatott arra, hogy – a 29. cikk alapján létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport által elfogadott, a hozzájárulás fogalmáról szóló 15/2011. számú vélemény (WP187) értelmében – a „kifejezett hozzájárulás” körébe tartozik valamennyi olyan helyzet, amikor felteszik az egyének számára a kérdést, hogy egyetértenek-e vagy sem személyes adataiknak egy adott felhasználásával, vagy közzétételével, és ők szóban vagy írásban aktívan válaszolnak a kérdésre. Az egészségügyi adatok kezeléséhez *„[o]n-line környezetben elektronikus vagy digitális aláírások alkalmazásával is adható kifejezett hozzájárulás. A helyzettől függően azonban még gombokra történő kattintással, megerősítő e-mailek küldésével, ikonokra való kattintással, stb. is adható. Az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv (17) preambulum bekezdése kifejezetten elismerte az egyén megerősítő intézkedését magában foglaló eljárások jóváhagyását a következő szavakkal: 'Hozzájárulás bármely olyan megfelelő módon adható, amely lehetővé teszi a felhasználó szándékainak önkéntes, konkrét és a megfelelő információk birtokában történő kifejezését, ideértve valamely internetes honlap látogatása során egy rovat bejelölését'.*¹

A Hatóság álláspontja szerint az érintettnek az egészségügyi adatok kezeléséhez való hozzájárulása az interneten akkor tekinthető tehát megadottnak, ha egyértelműen bizonyítható, hogy az az érintettől származik, engedélyező tartalmú, illetve, hogy az az adott szolgáltató adott szolgáltatására vonatkozik. A hozzájárulás érvényességét, illetve az adatkezelés jogszerűségét az adatkezelőnek kell biztosítani, illetve bizonyítani. Amennyiben az adatkezelő igazolni tudja, hogy az adatkezeléshez való hozzájárulást az érintett megadta, az adatkezelés jogszerű.

Munkáltatók

A munkáltatói adatkezelést érintő bejelentések rendszeresen ugyanazokat a problémákat vetik fel. A munkavállalók ellenőrzésére szolgáló jogosultságokat a munkáltatók széleskörűen értelmezik, erre vonatkozóan tipikus beadványoknak számítanak a GPS helymeghatározó rendszerek üzemeltetése gépjárműben, mobiltelefon cellainformációjának ellenőrzése, munkavállaló e-mailjeinek, számítógépének ellenőrzése, munkahelyeken kamerás megfigyelés alkalmazása. Javuló tendencia, hogy a munkáltatók, főleg a multinacionális cégek egyre gyakrabban kérnek tájékoztatást a jogszerű adatkezelési gyakorlatuk kialakítása érdekében.

Az Infotv. hatályba lépésével a következő változások és értelmezési problémák merülhetnek fel:

Az adatkezelés továbbra is kétféle felhatalmazáson alapulhat: hozzájáruláson vagy törvény alapján (kötelező adatszolgáltatás). A két hagyományos jogalapon túl a következő jogalapok esetében az érintett hozzájárulása hiányában is kezelhető a személyes adat: ha az érintett hozzájárulásának beszerzése lehetetlen vagy aránytalan költséggel járna, és a személyes adat kezelése az adatkezelőre vonatkozó jogi

¹ A Vélemény szövege elérhető az alábbi hivatkozáson: http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2011/wp187_hu.pdf

kötelezettség teljesítése céljából szükséges, vagy az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdekének érvényesítése céljából szükséges, és ezen érdek érvényesítése a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozásával arányban áll. A vélelem másik oldala, hogy amennyiben a személyes adat felvételéhez az érintett hozzájárulását már megadta, a fenti indokok alapján további külön hozzájárulás nélkül, sőt az érintett hozzájárulásának visszavonását követően is kezelhető az adat. Ugyanakkor az új rendelkezés szerint kétség esetén azt kell vélelmezni, hogy az érintett a hozzájárulását nem adta meg.

A személyes adatok kezeléséhez történő hozzájárulást előzetes tájékoztatásnak kell megelőznie, az új szabályozás ezen kötelezettségre vonatkozóan a korábbinál részletesebb előírást ad, így az érintettel az adatkezelés megkezdése előtt közölni kell, hogy az adatkezelés hozzájáruláson alapul vagy kötelező, továbbá az adatok kezelésével kapcsolatosan minden tényről egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell (az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, időtartamáról; az adatok megismerésére jogosultak köréről, a jogairól és jogorvoslati lehetőségeiről).

Rendszeresen felmerülő kérdés a multinacionális cégek körében, hogy a költségcsökkentés érdekében egyre gyakoribb megoldás a bérszámfejtés kiszervezése más országokba, amely felveti a munkavállalók adatainak külföldi adatfeldolgozóhoz történő továbbításának kérdését. A fent részletezett új szabályozás, illetve a jogharmonizáció az adatkezelés jogalapjának kérdésében lehetővé teszi a rugalmasabb, jogkövető magatartást.

Az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) harmonizációs kötelezettséget ró a tagállamokra. Ennek célja, hogy a személyes adatok magas szintű védelme mellett a személyes adatok a közös piacon szabadon áramolhassanak. Az Irányelv a személyes adatok kezelésével járó jogviszonyok tipizálása során külön kategóriaként különböztette meg többek között az érintett hozzájárulásával létrejött jogviszonyt, valamint azt a kategóriát, ahol az adatkezelő jogi kötelezettsége teljesítéséhez van szükség személyes adatra (függetlenül attól, hogy az adatkezelésre vonatkozóan létrejött-e szerződés, vagy az érintett ahhoz előzetesen hozzájárulhatott). Az új magyar szabályozás a korábbi adatvédelmi törvénytől (a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény, Avtv.) eltérően a két eddigi jogalap mellett, azokat kiegészítve, bevezette az Irányelv 7. cikk c) és f) pontja szerinti új jogalapot is: c) *az adatfeldolgozás az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettségnek teljesítéséhez szükséges; vagy f) az adatfeldolgozás az adatkezelő, vagy az adatokat megkapó harmadik fél, vagy felek jogszerű érdekének érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezeknél az érdekeknél magasabb rendűek az érintettnek az 1. cikk (1) bekezdése értelmében védelmet élvező érdekei az alapvető jogok és szabadságok tekintetében.* Az előbb említett kategóriákat új jogalapként engedélyezi az Infotv., de csak szűk körben, és garanciális szabályok betartása mellett.

Amint arra az új törvény szabályainak elemzése kapcsán fentebb utaltunk, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárás során a C-468/10. és C-469/10. számú egyesített ügyben az Irányelv 7. cikk f) pontjának közvetlen hatályát mondta ki (feltéve, hogy a személyes adatok irányelv szerinti kezelésének feltételei fennállnak).

Az Infotv. 8. §-a tartalmazza a külföldre történő adattovábbítás szabályait.

„8. § (1) Személyes adatot e törvény hatálya alá tartozó adatkezelő harmadik országban adatkezelést folytató adatkezelő részére akkor továbbíthat, vagy

harmadik országban adatfeldolgozást végző adatfeldolgozó részére akkor adhat át, ha

a) ahhoz az érintett kifejezetten hozzájárult, vagy

b) az adatkezelésnek az 5. §-ban, illetve a 6. §-ban előírt feltételei teljesülnek, és – a 6. § (2) bekezdésében foglalt esetet kivéve – a harmadik országban az átadott adatok kezelése, valamint feldolgozása során biztosított a személyes adatok megfelelő szintű védelme.

(2) A személyes adatok megfelelő szintű védelme akkor biztosított, ha

a) az Európai Unió kötelező jogi aktusa azt megállapítja, vagy

b) a harmadik ország és Magyarország között az érintetteknek a 14. §-ban foglalt jogai érvényesítésére, a jogorvoslati jog biztosítására, valamint az adatkezelés, illetve az adatfeldolgozás független ellenőrzésére vonatkozó garanciális szabályokat tartalmazó nemzetközi szerződés van hatályban.”

A fentiek szerint a személyes adatok továbbítását az Infotv. akkor teszi lehetővé, ha a megfelelő szintű védelem biztosított és az adatkezelésnek megvan a megfelelő jogalapja. Amennyiben a megfelelő védelem nem biztosított, úgy csupán az érintett kifejezett és tájékozott hozzájárulása alapján engedélyezett az adatok továbbítása.

Összegezve a fenti törvényi rendelkezéseket, a jogalapot az Irányelv 7. cikk f) pontja adja meg, ugyanakkor a munkavállalók tájékoztatása a külföldi adatfeldolgozás tényéről minden esetben javasolt.

Változatlanul a legfőbb adatkezelési elv a célhoz kötöttség elve, mely kiemelkedően fontos a gyakorlati alkalmazás szempontjából. Az Infotv. hatályba lépése, illetve az új Munka törvénykönyvének 2012. július 1-jei hatályba lépésével számos rendelkezés segíti a munka világát abban, hogy a gyakorlat kövesse, és eredményesen implementálja a jogszabályok rendelkezéseit.

Bár a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (új Mt.) csak 2012 júliusában lép hatályba, a következő rendelkezések tág értelmezhetőségük miatt a jövőben számos beadvány tárgyát képezhetik a Hatóságnál.

Az új Mt. 8. §-ának (2) bekezdése a munkavállaló munkaviszonyon kívüli magatartásának megítélését, annak szabályozását tartalmazza. A munkavállaló magánéletének ellenőrzése az Alkotmányban rögzített magánélethez való jog sérelmét vonhatja maga után, illetve feltételez a munkáltató részéről valamilyen típusú ellenőrzési módot a munkavállaló privát szférájában. A szabályozás miatt valószínűleg nem csak a Hatósághoz érkeznek majd beadványok, de jelentősen emelni fogja a munkavállalók által kezdeményezett személyiségi jogi perek számát is.

Az új Mt. 11. §-ában található technikai eszközök alkalmazásának bevezetése is tágan értelmezhető szabályozás, és hiába a munkavállalói előzetes tájékoztatás, a munkajogviszony hierarchikus jellege mindenki számára ismeretes.

Társasházak

A társasházi, valamint a lakásszövetkezeti formában működő lakóközösségek adatkezelésére vonatkozó szabályok ismerete fontos szerepet játszik az állampolgárok mindennapi életében, hiszen a társadalom nagyon széles rétege választotta, valamint választja az együttélésre eme két lakóközösségi forma valamelyikét. Egyre erősebb tendenciát mutat azon társasházak megjelenése, ahol a lakóközösség több száz főből

áll, így a személyes adatok biztonságos kezelése is nagyobb kihívást jelent a közös képviselő, illetve a közös képviselőket ellátó cégek számára.

A különböző bűncselekmények számának növekedése, valamint az állampolgárok közbiztonságba vetett hitének megrendülése azt eredményezi, hogy a tulajdonosok, valamint a közös képviselők részéről egyre erőteljesebb igény merül fel a társasház épületeinek, bejáratainak, lépcsőházainak kamerás megfigyelésére, és ez a tendencia együtt jár a panaszok nagy számával. Korábban sem a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény, sem a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvény nem tartalmazott rendelkezéseket a kamerás megfigyeléssel kapcsolatban, azonban 2011. július 28-án lépett hatályba e két törvény módosítása, amely alapján már lehetőség nyílik a kamerarendszerek telepítésére.

Az új szabályok szerint a közös tulajdonban álló épületrészek, helyiségek és területek megfigyelését szolgáló kamerarendszer létesítéséről és üzemeltetéséről a közgyűlés dönthet az összes tulajdoni hányad szerinti legalább kétharmados többséggel. E rendszer üzemeltetője a közös képviselő vagy az intézőbizottság által kötött szerződés alapján alapvetően a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvényben meghatározott személy lehet. Továbbá a társasház szervezeti- és működési szabályzatának tartalmaznia kell az üzemeltetéséhez szükséges adatkezelési szabályokat. A megfigyelés célja a személy- és vagyonvédelem, valamint a jogsértő cselekmények megelőzése és bizonyítása lehet, ha ez a cél más módszerrel nem érhető el, és ha a célok eléréséhez elengedhetetlenül szükséges mértékig terjed, valamint nem jár az információs önrendelkezési jog aránytalan korlátozásával

A rendszernek a felvételeket automatikusan kell rögzítenie és azokat a rögzítést követő 15 napig kell tárolni abból a célból, hogy azok a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági, bírósági eljárásban – ideértve az érintett személy vagy a társasházi közösség által, jogainak érvényesítése céljából indított eljárásokat, akár a polgári peres eljárást is – bizonyítékként, az erre törvényben felhatalmazott adatkezelők által felhasználhatóak legyenek. Szintén elengedhetetlen feltétel, hogy a kamerák által megfigyelt területen jól látható helyen, jól olvashatóan tájékoztatást kell elhelyezni, amelyen a megfigyelés tényén kívül meg kell jelölni az üzemeltető személyét és elérhetőségét is. Az üzemeltető az érintett személyt – kérésére – köteles tájékoztatni a felvételek készítésével kapcsolatos minden lényeges tényről.

Változatlanul rendszeresen visszatérő probléma a társasházban közös költség tartozással rendelkező tulajdonosok személyes adatainak közzététele. Egyértelműen kijelenthető, hogy ezeket az adatokat törvényi felhatalmazás hiányában nem lehet nyilvánosságra hozni, azokat csak az érintett tulajdonosok ismerhetik meg. A társasházi törvény 28. §-a szerint az éves elszámolás elfogadásáról a közgyűlés határoz. Szükséges tehát, hogy az éves elszámolás benyújtásakor, illetve annak elfogadása érdekében a közgyűlés megismerhesse az elszámolásban szereplő adatokat, így a közös költségekhez való hozzájárulás előírását és teljesítését a tulajdonosok nevének feltüntetésével. Ekkor tehát kizárólag a közgyűlés tagjainak, vagyis a tulajdonosoknak van lehetőségük arra, hogy megismerjék azt, hogy név szerint melyik tulajdonosnak mennyi közös költség hátraléka van. Ez történhet például a könyvelésbe történő betekintés, vagy zárt (kizárólag a tulajdonosok részvételével megtartott) közgyűlésen a hátralékkal rendelkező tulajdonosok nevének ismertetésével, illetve az összes tulajdonos egyenlegét tartalmazó lista, zárt borítékban a lakók postaládájába eljuttatva.

B. Információszabadság: közérdekű és közérdekből nyilvános adatok

Magyarország az információs jogok 1989-ben történő alkotmányba foglalásával és a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) elfogadásával tette meg az első nagy lépést a közügyek nyilvánosságának megteremtése érdekében. Az Avtv. a közszféra kezelésében lévő adatok széles körét minősítette nyilvánosnak. A későbbi módosítások tovább tágították a nyilvánosság határait, amelynek eredményeként nem csak a szűk közigazgatási, sőt nem is csupán a közhatalmi szervek jelentik a közszférát, de idetartoznak mindazon szervezetek, gazdasági társaságok, köztulajdonban álló gazdasági társaságok, amelyek közfeladatot látnak el.

A személyes adatok védelméhez való jog és a közérdekű adatok nyilvánosságához való jog konfliktusának feloldásában tett lépések, így az Avtv. 1995-ös és az Üvegzséb törvény² általi módosítása végső soron elérte, hogy a nyilvánosság lett a főszabály a közhatalom átláthatóságának, demokratikus működésének és a közpénzek ellenőrizhetőségének megteremtése érdekében.

Magyarország Alaptörvénye megőrizte alkotmányos alapjogként mindkét információs jogot, VI. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez. Az Alaptörvény 39. cikke a közpénzekkel való gazdálkodás átláthatóságának követelményét, a közpénzekre és a nemzeti vagyona vonatkozó adatok közérdekű adattá minősítését alkotmányos rangra emelte.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) értelmében *közérdekű adat* az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésre, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat. A fogalom-meghatározás az Avtv. közérdekű adat fogalmát pontosítja, példalózó jelleggel felsorol közérdekű adatfajtákat, amelyeket kifejezetten közérdekű adatnak minősít. A Hatóság főszabályként továbbra is minden, a közhatalmat gyakorló szerv birtokában lévő adatot, amennyiben az nem személyes adat, közérdekű adatnak tekint.

A jogalkalmazók számára átláthatóbb, követhetőbb helyzetet teremtett az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi CCI. törvény 275. §-a, amely hatályon kívül helyezte az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvényt (a továbbiakban: Eitv.). Az Eitv. egyes fejezeteit az alábbi törvényekben helyezte el a jogalkotó:

1. Az Eitv. 1-2. §-a, valamint Második részében szereplő, „A közérdekű adatok elektronikus közzététele” cím alatt található rendelkezések átkerültek az Infotv. 3. § 19-20. pontjaiba, valamint az Infotv. 32-37/B. §-aiba.

² A közpénzek felhasználásával, a köztulajdon használatának nyilvánosságával, átláthatóbbá tételével és ellenőrzésének bővítésével összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2003. évi XXIV. törvény

2. Az Eitv. Harmadik részében szereplő, „A jogalkotás nyilvánossága” cím alatt található rendelkezések átkerültek a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 25/A. §-ába, valamint a Jat. 28/B-29/A. §-aiba.
3. Az Eitv. Negyedik részében szereplő, „A bírósági határozatok nyilvánossága” cím alatt található rendelkezések átkerültek a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvénybe (a továbbiakban: Bszi.). A Hatóság a jövőben is nagy hangsúlyt kíván fektetni arra, hogy a bírósági határozatok nyilvánosságra hozatala egységes és következetes gyakorlatot kövessen, különös tekintettel arra, hogy ne tegyenek felismerhetetlenné olyan adatokat, amelyek megismerhetőségét a Bszi. 166. § (2) bekezdése kifejezetten előírja.

Az Infotv. közérdekből nyilvános adat fogalmának meghatározása megfordította a korábbi – többek között az Alkotmánybíróság 2010-es határozata nyomán kialakult (408/B/2008. AB határozat) – szabályozás logikáját azzal, hogy az Infotv. 26. § (2) bekezdése meghatározza a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy azon személyes adatait, amelyek mindenképp bárki számára megismerhetőek. A szakasz azon fordulata okán, amely szerint a „közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata” is nyilvános lehet, lehetővé válik a Hatóság számára a korábbi gyakorlat folytatása. Így a főszabály továbbra is a nyilvánosság marad a közfeladatot ellátó személyek feladatának gyakorlásával összefüggő személyes adataival kapcsolatban, természetesen az érintettek magánszférához való jogának tiszteletben tartásával, amelyet minden esetben továbbra is egyedileg mérlegel a Hatóság.

C. Minősített adatok

Az Infotv. a korábbi Avtv.-hez hasonlóan titokfelügyeleti jogkört biztosít az információs jogok érvényesülését ellenőrző állami szerv számára. A korábban indult, folyamatban lévő titokfelügyeleti eljárások az Infotv.-ben szabályozott titokfelügyeleti hatósági eljárásként folytathatók le. A hatásköri és eljárási szabályok változása jogértelmezési kérdéseket vet fel.

1. Míg az Avtv. az indokolatlan titokminősítéssel szemben biztosított fellépési lehetőséget az adatvédelmi biztos számára, addig az Infotv. szerint a Hatóság a jogellenes minősítéssel szemben indíthat titokfelügyeleti hatósági eljárást. Ezzel összefüggésben tisztázandó, hogy hatályos törvény továbbra is lehetőséget biztosít-e az indokolatlan minősítés elleni fellépésre. A kérdést másképpen megfogalmazva: jogellenes-e az indokolatlan minősítés? Ha nem, akkor az indokolatlan minősítés miatt folyamatban lévő ügyek esetében nincs mód a titokfelügyeleti hatósági eljárás lefolytatására.

A minősítés „indokoltsága” kétféleképp értelmezhető: egyrészt eljárási szempontból formális indoklási kötelezettségként, másrészt mint a minősítés indokolt voltát, azaz a közérdekű adat megismeréshez való jog korlátozásának szükségességét és arányosságát.

Ami a formális indoklási kötelezettséget illeti, a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény (Mavtv.) a minősítési javaslat indokolását, valamint a minősítés részletes indokolását írja elő:

- A minősítési javaslatához minden esetben indokolást kell fűzni (Mavtv. 6. § (2) bekezdés).

- A Mavtv. 6. § (8) bekezdése szerint a minősítő a NAIH megkeresésére írásban köteles részletesen megindokolni az adat minősítését. Ez azért fontos, mert a Mavtv. nem írja elő azt, hogy a minősítő minden esetben részletes indokolást fűzzön a minősítési döntéshez, tehát a minősítő indokai csak akkor derülhetnek ki, ha a NAIH részletes indoklást igényel.

Amennyiben a minősítési javaslat nem tartalmaz indoklást, vagy a minősítő a NAIH megkeresésére nem teljesíti a minősítés részletes indokolására vonatkozó kötelezettségét, akkor a minősítés megalapozottsága kérdéses. A Mavtv.-ben meghatározott indokolási kötelezettség elmulasztása törvénysértés, amit a NAIH a titokfelüyleti hatósági eljárás keretében vizsgálhat.

A minősítés tartalmi indokoltsága, azaz a minősítés szükségessége és arányossága is törvényi követelmény, mert mind a Mavtv. elvei között szerepel az, hogy a közérdekű adat nyilvánosságához fűződő jogot minősítéssel korlátozni csak a Mavtv.-ben meghatározott feltételek fennállása esetén, a védelemhez szükséges minősítési szinttel és a feltétlenül szükséges ideig lehet. Ha a minősítés nem felel meg e követelményeknek, akkor az jogsértő.

Ezek szerint megállapítható, hogy a minősítés indokoltsága mind eljárási, mind tartalmi szempontból a minősítés jogszerűségének összetevői közé tartozik, ezért a titokfelüyleti hatósági eljárásban vizsgálható. Az Infotv. abban a tekintetben előrelépés az Avtv.-hez képest, hogy egyértelművé teszi: a titokfelüyleti jogkör nem csak a minősítés indokoltságára vonatkozik, hanem a jogszerűség többi elemére is, például a minősítés formai és eljárási szabályaira.

2. Az Infotv. 71. § (3) bekezdése a korábbi szabályozáshoz képest szűkíti a nemzetbiztonsági szolgálatokat érintő vizsgálatok során a Hatóság által megismerhető (minősített) adatok körét. Ha a titokfelüyleti hatósági eljárás lefolytatásához szükséges minősített adatok NAIH általi megismerésére nincs mód, akkor az adatvédelmi biztos által megindított titokfelüyleti eljárás nem folytatható le. A minősített adat megismerésére vonatkozó korlátozás a már korábban lezárt, a NAIH irattári állományába tartozó adathordozókra is vonatkozik, ezért amennyiben a titkos ügykezelés alá eső iratok között ilyen tartalmú van, azt haladéktalanul vissza kell juttatni a minősítőhöz.

A vázolt jogalkalmazási szempontokat figyelembe véve az adatvédelmi biztostól átvett, folyamatban lévő titokfelüyleti ügyek mindegyike lefolytatható az Infotv. alapján. Az egyik üggyel kapcsolatban a minősítő január folyamán arról értesítette a NAIH elnökét, hogy a kifogásolt minősítést megszüntette.

D. Jogszabály-véleményezések, a jogalkotással kapcsolatos tevékenységek

2011-ből is rendelkezésre állnak az adatvédelmet és a közérdekű adatok nyilvánosságát érintő jogszabályok véleményezésével kapcsolatos adatok, amelyekből nemcsak az adatvédelmi biztos jogalkotással kapcsolatos tevékenységére, hanem a kormányzati jogszabály-előkészítési gyakorlatra és az információs jogokat érintő jogi szabályozási tevékenységre vonatkozó következtetések is levonhatók. A korábbi évek országgyűlési beszámolóiban közzétett hasonló adatok az idősoros összehasonlítást is lehetővé teszik.

A 2011-ben véleményezett 300 tervezet megoszlása jogforrási szintek szerint:

Törvény: 85
Kormányrendelet: 75
Miniszteri rendelet: 104
Országgyűlési határozat: 1
Kormányhatározat: 26
Egyéb: 9

A véleményezett tervezetek közül 291 új, míg a fennmaradó 9 visszamutatás céljából megküldött, átdolgozott előterjesztés volt. Az adatvédelmi biztos 43 esetben az Országgyűlés elektronikus információrendszerét, illetve a kihirdetett jogszabályokat figyelemmel kísérve hivatalból indított vizsgálatot olyan törvényjavaslatokkal vagy jogszabályokkal kapcsolatban, amelyek tervezetét nem küldték meg véleményezésre.

Az adatvédelmi biztos 2011-ben hat alkalommal utólagos normakontrollt kezdeményező indítvánnyal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság 2012. januárjában az alapvető jogok biztosát hívta fel nyilatkozattételre arról, hogy az indítványokkal támadott rendelkezések az Alaptörvény mely rendelkezéseit sértik és miért. Az alapvető jogok biztos a NAIH elnökétől kért állásfoglalást az indítványokról. Az elnök válaszában az indítványok ismételt benyújtását javasolta változatlan tartalommal, az Alaptörvény megfelelő cikkelyeire hivatkozva.

E. Hatósági ügyek

Az Avtv. rendelkezéseitől eltérő módon az Infotv. bevezette az adatvédelmi hatósági eljárást [60-61. §]. Az eljárást a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (továbbiakban: Ket.) szabályai szerint kell lefolytatni az Infotv.-ben foglalt eltérésekkel.

Az eljárás megindítására a személyes adatok jogellenes kezelésének valószínűsége esetén akkor van lehetőség, ha a jogsértés személyek széles körét, vagy különleges adatokat érint, illetve ha nagy érdeksérelmet vagy kárveszélyt idéz elő. A Hatóság előtt folyamatban lévő adatvédelmi hatósági eljárások a személyek széles körére (több száz érintettre) tekintettel folynak.

Az Infotv. lehetőséget teremtett a Hatóságnak arra, hogy személyes adatok jogellenes kezelése esetén közigazgatási úton kikényszeríthető döntésben kötelezze az adatkezelőt a személyes adat helyesbítésétől kezdve annak zárolásán, törlésén át a megsemmisítéséig, vagy megtiltsa a személyes adatok jogellenes kezelését, feldolgozását, külföldre történő továbbítását, átadását. Súlyos jogsértés esetén pedig lehetőség van százezer forinttól tízmillió forintig terjedő adatvédelmi bírság kiszabására is.

Ez azért jelent nagy előrelépést, mert a hivatalból indítható adatvédelmi hatósági eljárás eszközt ad a Hatóság kezébe olyan esetekben is, amikor a hagyományosnak számító vizsgálati eljárás nem vezet eredményre azért, mert az adatkezelő nem szolgáltat információt, vagy a vizsgálat során hozott döntést nem hajlandó végrehajtani. Ebben az esetben a Hatóság a vizsgálati eljárást lezárja, és adatvédelmi hatósági eljárást indít (ha annak megindításához az Infotv.-ben megkívánt követelmények fennállnak), melynek

során a Ket. alapján az adatszolgáltatást is hatékonyabban ki tudja kényszeríteni, valamint a döntés végrehajtására is van eszköze.

Az eljárás újdonságára tekintettel a Beszámoló összeállításakor még nem született egyik adatvédelmi hatósági eljárás esetében sem jogerős döntés. Általánosságban azonban elmondható, hogy az eljárás alanyai tisztában vannak az Infotv. rendelkezéseivel, a megindított eljárások jogosságát nem vitatják.

A bírságösszeg mértéke meghatározásakor iránymutatást jelent az Infotv. rendelkezése (jogsértéssel érintettek körének nagysága, a jogsértés súlya, ismétlődő jellege) mellett a Ket. „*A közigazgatási bírság kiszabásának eljárásjogi alapjai*” című, VI/A. számú, 2012. február 1-jétől hatályos fejezete. Az adatvédelmi bírság összegének megállapításakor azonban tekintettel kell lenni az adatvédelem sajátosságaira és arra is, hogy ebben az esetben nem lehet szankció kategóriákat rendelni egy olyan „elkövetés”-hez, ahol a jogsérelem mértéke nem, vagy csak nehezen mérhető szemben például egy szabálysértési bírsággal.

A 2012-es év lesz tehát, amelynek során a Hatóság felállít egy követhető és a gyakorlatban alkalmazható szankciórendszert, ami elősegítheti az adatkezelők jogkövető magatartását.

VII. Az adatvédelmi nyilvántartás helyzete, átalakítása

2012. január 1-jétől a Hatóság vezeti az adatvédelmi nyilvántartást. A NAIH a 2011. december 23-át megelőző 3 évre visszamenőleg közel 3000 olyan folyamatban lévő bejelentési ügyet vett át, amelynek adatvédelmi nyilvántartásba vételét az adatvédelmi biztos elmulasztotta, és bár törvényi kötelezettsége lett volna, az adatkezelőknek nyilvántartási számot nem bocsátott ki. 2011. december 23-át követően pedig hozzávetőlegesen 2000 nyilvántartásba vételi kérelem érkezett a Hatósághoz. Ebből adódóan a Hatóság hatalmas ügyhátralékkal indult. Mindezek mellett a Hatóság munkáját nehezíti az a körülmény is, hogy az Adatvédelmi Biztos Irodájából átvett informatikai rendszer elavult, ennek fejlesztése is a Hatóságra váró feladat.

A Hatóság ezzel a súlyos örökséggel kezdte meg munkáját, melynek során figyelemmel kell lennie arra is, hogy az Infotv. változtatásokat vezetett be az adatvédelmi nyilvántartás szabályozásában.

Az Infotv. 65-68. §-a rendelkezik az adatvédelmi nyilvántartásról. A szabályozás a korábbihoz képest nem változott abban, hogy az adatvédelmi nyilvántartás az adatkezelő szervek vagy személyek adatkezeléseit tartja nyilván az érintettek tájékoztatása céljából.

Az Infotv. alapján nem változott lényegesen azon adatkezelések köre, amelyekre a nyilvántartásba vételi kötelezettség vonatkozik. A kivételek tekintetében annyi érdemi változtatást vezetett be az Infotv., hogy – a korábbi szabályozástól eltérően – a pénzügyi szervezetek, közüzemi szolgáltatók, elektronikus hírközlési szolgáltatók nem mentesülnek ügyfélkapcsolat okán a nyilvántartásba vételi kötelezettség alól.

Az Infotv. 66. § (3) bekezdésének rendelkezései szerint a nyilvántartásba vételi kérelemben az eltérő célú adatkezeléseket önálló adatkezelésként kell bejelenteni. Az Infotv. 67. §-a alapján a nyilvántartásba vételért a kötelező adatkezelés nyilvántartásba vétele kivételével miniszteri rendeletben meghatározott igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. Azonban utóbbi összegét miniszteri rendelet még nem határozta meg, így a nyilvántartásba vételnek jelenleg költségvonzata nincs. Igazgatási szolgáltatási díjat majd csak az azt meghatározó miniszteri rendelet hatálybalépése után beérkezett kérelmekért kell fizetni.

Az Infotv. 68. § (1) bekezdése elrendeli, hogy a Hatóság az adatkezelést a nyilvántartásba vételi kérelem megérkezésétől számított nyolc napon belül nyilvántartásba veszi, amennyiben megfelel a törvényben szabályozott tartalmi kritériumoknak. Az adatkezelés az Infotv. 66. § (1) bekezdése alapján – a törvényben szabályozott kivételekkel – a nyilvántartásba vételt megelőzően nem kezdhető meg. Ugyanakkor a Hatóság következetesen felhívja az adatkezelők figyelmét arra, hogy az Infotv. 68. § (2) bekezdése értelmében az adatkezelést a kérelmükben foglaltak szerint megkezdhetik, amennyiben a Hatóság a nyilvántartásba vételi kérelmet határidőben nem bírálja el.

A nyilvántartásba vételről az Infotv. 68. § (6) bekezdése alapján a Hatóság határozatot hoz, mely tartalmazza az adatkezelés nyilvántartási számát. Ezt az adatkezelőnek az adatok minden továbbításánál, nyilvánosságra hozásánál és az érintettek való kiadásakor fel kell tüntetnie. A nyilvántartási szám az adatkezelés azonosítására szolgál, és nem tanúsítja a nyilvántartásba vett adatkezelés jogszerűségét.

Bár a törvény nem ír elő olyan kötelezettséget, amely alapján a nyilvántartásba vételi kérelmet a Hatóság által rendszeresített formanyomtatványon kell megtenni, a nyilvántartásba vételi kérelem előterjesztéséhez segítséget nyújt a Hatóság honlapján (<http://naih.hu/bejelentkezes.html>) elérhető adatlap, melyhez kitöltési útmutató is kapcsolódik. A kérelmet jelenleg az adatkezelőknek a cég képviselője által aláírva, két példányban a Hatóság részére postai úton kell megküldeni.

A Hatóság törekszik a papír alapon történő bejelentések számának csökkentése és az iratok feldolgozásának gyorsítása érdekében az elektronikus bejelentés lehetőségének rövid távú megteremtésére. E cél elérése érdekében a Hatóság komoly erőfeszítéseket tesz, és a közeljövőben teljesen automatizált ügymenetet vezet be a nyilvántartási bejelentések elektronikus fogadására és feldolgozására.

VIII. Nemzetközi ügyek

Az Adatvédelmi Biztos Irodája iktatókönyvének tanúsága szerint az adatvédelmi biztos 2011-ben iktatott 112 nemzetközi tárgyú ügyéből 22 került át a Hatósághoz – a megkeresések nagy része azonban időmúlás miatt egyszerűen elvesztette aktualitását. Sajnálatos módon a lengyel-horvát-magyar együttműködésben folyó, a Tempus Iroda által támogatott gyermekjogi Leonardo Projekt folytatását jogi okok miatt az alapvető jogok biztosának pénzügyi felelősségvállalásával lehetett volna csak tovább vinni, aki azonban ezt nem vállalta.

A többi kérdés jelentős része a külföldre történő adattovábbításokra vonatkozó megváltozott szabályokra irányult. 2012. január 1-től Magyarországon az Infotv. alapján

az érintett személy hozzájárulásának esete mellett lehetségessé vált az adattovábbítás a megfelelő védelmi szintet biztosító és az általános adatkezelési elveket tiszteletben tartó országokba is (szakítva ezzel a régi adatvédelmi törvény érintetti hozzájárulás-kizárólagosságával). Megfelelő védelmi szintet nem biztosító országokba azonban csak nagyon szűk körben továbbítható személyes adat. Az Európai Bizottság által kidolgozott általános szerződési feltételeken kívül az ad hoc szerződések vagy a BCR-ek is kimaradtak a jogalapok közül és a nemzeti adatvédelmi hatóság által engedélyezhető egyedi jogalap sem alkalmazható. Kérdés, hogy a magyar jogalkotó hajlandó-e ezeket a mulasztásokat egy esetleges törvénymódosítás keretében pótolni. Szintén problémát jelent, hogy az adatfeldolgozás tekintetében az Infotv. 10. § (2) bekezdése megtiltja más adatfeldolgozó igénybevételét – ami egyértelműen ellentétes a 2010/87/EU bizottsági határozat kifejezetten megengedő rendelkezésével.

A nemzetközi társhatóságokkal, szervezetekkel és más szereplőkkel való kapcsolatfelvétel 2012. január-februárban több lépcsőben megtörtént: 2012. január 27-én a Magyarországra akkreditált nagykövetek, nemzetközi szervezetek, február 7-én az angol nyelvű sajtó képviselői (HIPA), február 16-án az Európa Tanács monitoring bizottsága előtt volt alkalmunk a bemutatkozásra. A Hatóság elnöke és elnökhelyettese több külföldi helyszínre is ellátogatott, többek között 2012. február 9-én Dr. Péterfalvi Attila részt vett az Európai Parlament igazságügyi bizottságának (LIBE) Magyarországgal foglalkozó meghallgatásán is.

Első teendőink közé tartozott az európai adatvédelmi testületekhez való bejelentkezés és az egyes munkacsoporti üléseken való bemutatkozó részvétel is – ideértve a 29-es Munkacsoport vagy a Közös Felügyelő Hatóság (JSA) február-márciusban esedékes üléseit.

Nagy megmérettetést jelent a soron következő, jogi-technikai-emberi tényezőket egyaránt vizsgáló schengeni adatvédelmi értékelés is, melynek központi vizsgált és koordináló hatósága vagyunk.

Az európai információs-jogi vérkeringésbe való bekapcsolódásunk egyértelmű jele, hogy a NAIH elvállalta az adatvédelmi hatóságok szakértői számára évente szervezett találkozó budapesti megrendezését 2012 szeptemberében. Terveink szerint az átbeszélendő témák között egyaránt szerepelnek majd a hatósági eljáráshoz kapcsolódó (például az adatvédelmi bírság, az adatvédelmi audit szempontjai), valamint általános adatvédelmi felvetések (például HIV-fertőzöttek adatainak kezelése, arc-felismerés) is.

IX. Melléklet: Tájékoztatók, sajtóközlemények, az SzMSz kivonata

Létrejött az új adatvédelmi hatóság

Január elsején létrejött a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (NAIH). A független, csak a törvénynek alárendelt Hatóság feladata a személyes adatok védelméhez, valamint a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez való jog érvényesülésének ellenőrzése és elősegítése.

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény értelmében a NAIH a korábbi adatvédelmi biztosi feladatkörökön túlmenően a bírságot is magába foglaló hatósági jogkörrel is rendelkezik. Az új hatóság létrehozása az Alaptörvényben rögzített szervezeti változások sorába illeszkedik.

A jogalkotó a független működés számos garanciáját építette be a törvénybe, ezáltal Magyarország maradéktalanul eleget tesz az e téren kötelező uniós előírásoknak. 2012. január 1-jétől a NAIH képviseli Magyarországot az adatvédelem területén működő uniós testületekben és munkacsoportokban.

A hatóság hasznosítani kívánja az ombudsmani időszak során szerzett tapasztalatokat. Az adatvédelem és az információszabadság terén az esetleges jogsértések esetében a NAIH jár el a jövőben. Az új Hatóság számít minden állami és nem állami szereplő együttműködésére a zökkenőmentes átmenet biztosításában, a NAIH-ra váró feladatok elősegítésében.

A NAIH Elnöke Dr. Péterfalvi Attila

Budapest, 2012. január 1.

Tájékoztató az adatvédelmi nyilvántartásba érkezett bejelentések feldolgozásáról

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) értelmében 2012. január 1-jétől a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (Hatóság) vezeti az adatvédelmi nyilvántartást, továbbá eljár az adatvédelmi biztoshoz 2012. január 1-je előtt érkezett, folyamatban lévő bejelentések tekintetében is.

A Hatóság a 2011. december 23-át megelőző három évre visszamenőleg közel 3000 olyan folyamatban lévő bejelentési ügyet vett át, amelyek adatvédelmi nyilvántartásba vételét az adatvédelmi biztos elmulasztotta, és bár törvényi kötelezettsége lett volna, az adatkezelőknek adatvédelmi nyilvántartási számot nem bocsátott ki.

2011. december 23-át követően pedig hozzávetőlegesen 2000 beadvány érkezett, amelyek már a Hatóságnál kerülnek iktatásra. Ebből adódóan a Hatóság hatalmas ügghátralékkal indul.

A jelentős felhalmozódott ügghátralék mellett a Hatóság munkáját nehezíti az is, hogy az Adatvédelmi Biztos Irodájából átvett informatikai rendszer elavult, ennek fejlesztése is a Hatóságra váró feladat.

A Hatóság ezzel a súlyos örökséggel kezdte meg munkáját, amely során azonban figyelembe kell vennie azt is, hogy az Infotv. fontos változásokat vezetett be az adatvédelmi nyilvántartás szabályozásában.

Az Infotv. – a korábban hatályos adatvédelmi törvénytől eltérően – bevezette, hogy 2012. január 1-jét követően a pénzügyi szervezetek, a közüzemi szolgáltatók, illetve az elektronikus hírközlési szolgáltatók kötelesek a Hatóságnál kezdeményezni ügyfeleik személyes adataival folytatott adatkezelések nyilvántartásba vételét.

Az Infotv. 68. § (1) bekezdése kimondja, hogy a Hatóság az adatkezelést a kérelem megérkezésétől számított nyolc napon belül nyilvántartásba veszi, amennyiben az megfelel a törvényben meghatározott tartalmi kritériumoknak. Az átvett és az újonnan érkezett adatkezelések nyilvántartásba vétele megkezdődött, azonban a jelentős ügghátralék miatt a törvényi határidő betartása nehézségekbe ütközik. Emiatt a Hatóság az adatkezelők szíves türelmét kéri.

A Hatóság felhívja az adatkezelők figyelmét arra, hogy az Infotv. 68. § (2) bekezdése értelmében az adatkezelést a kérelmükben foglaltak szerint megkezdhetik, amennyiben a Hatóság a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet határidőben nem bírálja el. Az adatkezelőknek azonban ez esetben is tekintettel kell lenniük az Infotv.-ben foglalt egyéb kötelezettségeikre, különösen az adatkezelés céljára, jogalapjára és az adatbiztonságra vonatkozó szabályokra.

A Hatóság tájékoztatja az adatkezelőket, hogy az adatvédelmi nyilvántartásba vételért igazgatási szolgáltatási díjat majd az azt meghatározó miniszteri rendelet hatályba lépése után beérkezett bejelentésekért kell megfizetni.

Budapest, 2012. január 19.

Dr. Péterfalvi Attila
a NAIH elnöke

Tájékoztató az egészségügyi intézmények adatvédelmi nyilvántartásba vételével kapcsolatos téves információkról

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (Hatóság) tudomására jutott, hogy az utóbbi időben számos egészségügyi intézmény kapott olyan tartalmú megkeresést egyes cégektől, amelyből arra következtethettek, hogy az intézményeknek az egészségügyi adatok kezelését az új szabályok szerint az adatvédelmi nyilvántartásba be kell jelenteniük.

A Hatóság tájékoztatja az érintett intézményeket arról, hogy a 2012. január 1-jétől hatályos, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 65. § (3) bekezdés c) pontja értelmében a Hatóság nem vezet adatvédelmi nyilvántartást arról az adatkezelésről, amely gyógykezelés vagy az egészség megőrzése, társadalombiztosítási igény érvényesítése céljából az egészségügyi ellátásban kezelt személy betegségével, egészségi állapotával kapcsolatos személyes adatokra vonatkozik.

Az egészségügyi intézményeknek tehát – a korábban hatályos, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény rendelkezéséhez hasonlóan – továbbra sem kell kérelmezni az Infotv. 65. § (3) bekezdés c) pontjában említett adatok tekintetében az adatvédelmi nyilvántartásba vételt.

A Hatóság felhívja az egészségügyi szervek figyelmét, hogy a bejelentési kötelezettséget sugalmazó közlemények, felhívások valótlanok és félrevezetőek.

Budapest, 2012. február 1.

Dr. Péterfalvi Attila
a NAIH elnöke

Tájékoztató a rendkívül szélsőséges időjárással kapcsolatos intézkedésekkel összefüggő adattovábbítási felhatalmazásról

A rendkívüli hideg időjárásra tekintettel előállhat olyan helyzet, hogy fogyasztók személyes adatainak azonnali továbbítása válhat szükségessé közüzemi szolgáltatóktól a segítségnyújtásban közreműködő állami- és önkormányzati szervek részére a rászorulóknak életének és testi épségének megóvása érdekében. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság a létfontosságú érdekek védelmét szem előtt tartva az alábbiakról tájékoztatja az illetékes szerveket.

Az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 6. § (2) bekezdése kimondja: *„Ha az érintett cselekvőképtelensége folytán vagy más elháríthatatlan okból nem képes hozzájárulását megadni, akkor a saját vagy más személy létfontosságú érdekeinek védelméhez, valamint a személyek életét, testi épségét vagy javait fenyegető közvetlen veszély elhárításához vagy megelőzéséhez szükséges mértékben a hozzájárulás akadályainak fennállása alatt az érintett személyes adatai kezelhetők.”*

Az idézett rendelkezés alkalmazása lehetőséget ad arra, hogy az állampolgárok életét, testi épségét közvetlenül fenyegető veszély esetén az adatkezelő akkor is kezelje az érintettek személyes adatait, ha a hozzájárulás nincs a birtokában, mivel annak beszerzése a körülmények miatt nem lehetséges. A Hatóság álláspontja szerint a jelenlegi és az elkövetkező napokban várható időjárás – a rendkívüli hidegre tekintettel – az adatkezelés szempontjából is olyan elháríthatatlan oknak minősül, amely alapján a személyes adatok védelméhez fűződő jog érvényesítése nem lehet akadálya az emberi élet, a testi épség és az egészség védelmének, illetve az ezeket fenyegető veszély

megelőzésének. Ezért az említett rendelkezésnek megfelelően adatvédelmi szempontból nem kifogásolható, hogy – sürgős intézkedés keretében – a közüzemi szolgáltatók átadják az illetékes állami és önkormányzati szerveknek azon állampolgárok személyes adatait, akiknél a szolgáltatás véglegesen vagy ideiglenesen nem érhető el és emiatt veszélynek vannak kitéve.

Mindazonáltal fontos megjegyezni, hogy ez az adatszolgáltatás csak a rendkívüli helyzetre tekintettel teljesíthető, és az adatkezelés célhoz kötöttsége elvének megfelelően csak azokra a személyes adatokra terjedhet ki, amelyek a kívánt cél eléréséhez elengedhetetlenek. Továbbá az érintett hozzájárulását be kell szerezni, amint a hozzájárulás beszerzésének mellőzését megalapozó ok megszűnik, illetve az adatokat átvevő szerveknek azonnal törölni kell azokat, amennyiben az adatokra a veszély elhárítása és megelőzése érdekében már nincs szükség.

Budapest, 2012. február 2.

Dr. Péterfalvi Attila
a NAIH elnöke

Péterfalvi Attila találkozott az Európa Tanács jelentéstevőivel

Péterfalvi Attila munkareggeli keretében tárgyalt az Európa Tanács jelentéstétellel megbízott képviselőivel a magyarországi sarkalatos törvények ügyében. A cseh Jana Fischerová és a svéd Kerstin Lundgren az ET Parlamenti Közgyűlése számára készít jelentést.

A találkozó alkalmával a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke tájékoztatta az Európa Tanács képviselőit azokról a jogszabályi változásokról, amelyek az új Hatóság létrejöttét megelőzték. Részletesen ismertette azokat a garanciákat, amelyek a Hatóság független, külső befolyástól mentes működését szavatolják. Külön hangsúlyozta, hogy az Európai Bizottsággal folytatott megbeszélések kapcsán a Kormány nyilvánvalóvá tette: kész a Hatóság elnökének helyzetét tovább erősíteni, amennyiben azt Brüsszel szükségesnek tartja.

Péterfalvi Attila jelezte, minden szükséges segítséget megad a jövőben is az Európa Tanács számára, ami elősegíti a teljes körű tájékozódást a magyar sarkalatos törvények kapcsán.

Budapest, 2012. február 16.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke a helyi adólisták közzétételéről

A helyi adóval tartozó magánszemélyek neve a helyben szokásos módon, például a polgármesteri hivatal hirdetőtábláján hozható nyilvánosságra, ez szolgálja a közösség érdekét. A helyi adótartozással rendelkező polgárok személyes adatait a honlapokról el kell távolítani, ugyanis az internetes közzététel révén a személyes adatok a világ bármely pontján elérhetővé válnak, ami túlmutat a jogalkotó szándékán.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság értesült arról, hogy több települési önkormányzat jegyzője az önkormányzat honlapján a helyi adó- és gépjárműadó-tartozással rendelkező magánszemélyek nevét, címét, az adótartozás összegét adónemek szerinti bontásban közzétette, vagy a közeljövőben közzé kívánja tenni. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 2012. január 1-jétől jogalapot teremtett arra, hogy az önkormányzati adóhatóság helyi adó és gépjárműadó esetében az ezer forintot elérő adótartozással rendelkező magánszemélyek nevét, címét és az adótartozás összegét az esedékességet követő 10. nap 0 órától a helyben szokásos módon közzétehesse. Az adózás rendjéről szóló törvény meghatározza a közzététel feltételeit és az adatok közzétételnek módját.

Az önkormányzat honlapján történő nyilvánosságra hozatal azonban a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnökének álláspontja szerint nem felel meg a törvény előírásának. Az önkormányzati adóhatóság adóztatási tevékenységével összefüggésben elrendelt nyilvánosságra hozatal során ugyanis tekintettel kell lenni arra, hogy a helyi önkormányzat költségvetésébe tartozó adóbevételek a helyi választópolgárok közösségét érintik, így a közzététel – a jogalkotó szándéka szerint is – csak a helyben szokásos módon történhet meg. A helyben szokásos módnak olyan közzétételi forma tekinthető, amelynek révén elsősorban a helyi választópolgárok közösségének tagjai értesülnek a közzétett adatkorról. Ilyen például a polgármesteri hivatal hirdetőtábláján való megjelentetés. A törvénymódosítás célja is az volt, hogy a helyi közösségek életére gyakoroljon ezáltal befolyást. Az internet nem tartozhat a helyben szokásos módon történő közzététel körébe, hiszen a világhálón közzétett adatok a világ bármely pontján elérhetővé válnak. Az ilyen jellegű nyilvánosságra hozatal pedig értelemszerűen túlmutat azon a célon, amire a jogalkotó szándéka a helyi közösség körében irányult.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke felszólítja az önkormányzati adóhatóságokat, hogy az adótartozással rendelkező magánszemélyek személyes adatait távolítsák el honlapjukról, és a jövőben tartózkodjanak az internetes közzétételtől. Ezen túl felhívja az önkormányzatok jegyzőinek figyelmét arra is, hogy a szerencsés megoldásnak azt tartaná, ha a közzétételt megelőzően megfelelő türelmi időt biztosítanának az állampolgároknak arra, hogy tartozásukat – annak esetleges átütetmezését is lehetővé téve – rendezhessék.

Budapest, 2012. február 21.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök

Tájékoztatás a Schengeni Információs Rendszerrel kapcsolatos adatvédelmi kérdésekről

A schengeni térségen belül a személyek szabad mozgását lehetővé tevő ún. „schengeni vívmány” lényegében lebontja a térség belső határait, ugyanakkor megerősíti a külső határok védelmét és ellenőrzését. Ennek érdekében a tagállamok közös szabályokat alkalmaznak a külső határellenőrzéseknél, a rövid távú beutazó vízumoknál. Emellett a rendőri és az igazságszolgáltatási szervek szorosan együttműködnek és létrehozták a Schengeni Információs Rendszert (SIS), mely Európa legnagyobb informatikai rendszere.

A SIS tagállamonként egy-egy nemzeti rendszerből valamint egy központi rendszerből áll, amelybe a tagállamok keresett és eltűnt személyekkel, elveszett vagy elloptott tulajdonnal és beutazási tilalokkal kapcsolatos adatokat – úgynevezett figyelmeztető jelzéseket – visznek be. Mindegyik nemzeti rendszer on-line kapcsolatban van a központi rendszerrel. A SIS jelenleg a 28 résztvevő állam (26 teljes jogú schengeni tagállam, valamint Románia és Bulgária) által bevitt, több mint 42 millió figyelmeztető jelzést (körozést) tartalmaz, amely száma havonta körülbelül 3%-kal nő.

A SIS központi rendszere Strasbourgban üzemel, míg Magyarországon a nemzeti rendszer feladatait ellátó szerv a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala (KEKKH). Ezen túl a tagállamok létrehozták az ún. SIRENE-Irodákat, amelyek elsődlegesen a rendőrségi együttműködés szempontjából fontos adatok cseréjét bonyolítják és koordinálják a határokon átnyúló műveleteket.

A rendszerhez helyi szinten minden rendőr, valamint az információkat a törvényes rend védelmével és a bűnüldözéssel kapcsolatos feladatai elvégzéséhez igénylő egyéb bűnüldöző hatóság és tisztviselő azonnali és közvetlen hozzáféréssel rendelkezik.

A központi rendszer ellenőrzését Strasbourgban a tagállamok adatvédelmi hatóságainak képviselőiből álló Közös Felügyelő Hatóság végzi. A nemzeti rendszerek független felügyeletét a nemzeti adatvédelmi hatóságok látják el, ez Magyarországon 2012. január 1-től a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság.

A SIS adatbázisában szereplő adatok megismerhetőségét az általános adatvédelmi elveknek megfelelően a Schengeni Végrehajtási Egyezmény biztosítja. Ennek értelmében, ha bárki tájékoztatást kíván kapni arról, hogy adatai szerepelnek-e a SIS-ben, vagy az ott található személyes adatok helyesbítését, törlését kéri, kérésével *személyesen, a meghatározott formanyomtatvány* kitöltésével, bármely *rendőrkapitánysághoz* vagy *magyar külképviselethez* fordulhat, akik ezt továbbítják az ORFK illetékes szervéhez (Sirene Iroda). Ha a kérelmező szerint rendőrségtől kapott válasz nem megfelelő, ebben az esetben a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (www.naih.hu) tud segítséget nyújtani.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elérhetőségei:

posta cím: 1530 Budapest, Pf.: 5.
cím: 1125 Budapest Szilágyi Erzsébet fasor 22/C
telefon: +36 (1) 391-1400
fax: +36 (1) 391-1410
e-mail: ugyfelszolgalat@naih.hu

Szervezeti és Működési Szabályzat (SzMSz) kivonata

Az SzMSz teljes terjedelemben a: <http://naih.hu/szervezeti-es-m-koedesi-szabalyzat.html> oldalon megtalálható.

IV. Fejezet 11. cím

Az elnök hatásköre és feladata

11.1

A Hatóság elnöke felelős a Hatóság törvényben meghatározott tevékenységéért és törvényes működéséért.

11.2

A jelen szabályzatban meghatározott, valamint a munkaszervezéssel, munkavégzéssel kapcsolatos feladatok ellátására normatív tartalmú belső szabályozást – elnöki utasítást és körlevelet ad ki.

12. cím

Az elnökhelyettes jogállása

12.1

A Hatóság elnökhelyettesét az elnök határozatlan időre nevezi ki és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat.

12.2

A Hatóság elnökének munkáját az elnökhelyettes segíti.

13. cím

Az elnökhelyettes hatásköre és feladata

13.1

Az elnök munkájának segítése, különösen:

- a.) az irányítása alá tartozó osztályok szakmai felügyelete,
- b.) az elnök általános helyettesítésének ellátása.

14. cím

Az Elnöki Kabinet feladata

14.1

Elnöki Kabinet feladata különösen:

- a.) az elnök munkájának segítése,
- b.) titkársági feladatok ellátása,
- c.) vezetői értekezletek megszervezése (jegyzőkönyvezés biztosítása)
- d.) a Kabinet feladatainak teljesítéséhez szükséges ügyviteli, technikai teendők megszervezése, ellátása,
- e.) konferenciák, rendezvények, szakmai programok szervezése, lebonyolítása a Nemzetközi- és Társadalmi Kapcsolatok Főosztályával együttműködve,
- f.) sajtóval való kapcsolattartás biztosítása,
- g.) belső szabályzatok, utasítások nyilvántartása, kezelése,
- h.) iktatás, postázás, irattározási feladatok ellátása.

15. cím

A Gazdálkodási-és Humánpolitikai Főosztály feladata

15.1

A Gazdálkodási-és Humánpolitikai Főosztály feladata különösen:

A.)

a.a.) irányítja, ellenőrzi:

- a Hatóság működésével összefüggő gazdálkodási és pénzügyi, munkaügyi feladatok maradéktalan elvégzését,
- a pénzügyi és számviteli feladatok ellátását,
- az üzemeltetés ellátását megszervezését,
- a gondnoksági és a gépkocsik üzemeltetésével kapcsolatos feladatok ellátását,
- a személyzeti, bér, gazdasági eszköz nyilvántartási, selejtezési, könyvelési, feladatok elvégzését,
- a költségvetés /beszámolók, negyedéves mérleg jelentések kidolgozását és végrehajtását,
- a vagyongazdálkodási feladatok elvégzését,
- a pénzügyi tárgyú szabályzatok elkészítésében való közreműködést,
- a.b.) elvégzi:
 - a szerződések nyilvántartását és kezelését,
 - a beszerzések intézését,
 - intézi a bankforgalmat,
 - az anyag- és eszköz beszerzéseket,
- a.c.) koordinálja:
 - az eszköz és készletgazdálkodást.
- a.d.) hatósági pénztárat üzemeltet.

B.)

b.a.) a Gazdálkodási- és Humánpolitikai főosztályvezető a Hatóság gazdasági és pénzügyi feladatainak irányítása és ellenőrzése során a hatáskörébe tartozó ügyekben gazdasági és pénzügyi intézkedésre jogosult elnöki ellenjegyzés mellett.

b.c.) a főosztályvezető felelős a gazdálkodási terület irányításáért, különösen:

a számviteli és bizonylati rend megszervezéséért, a költségelszámolás kialakításáért, a leltár és mérlegkészítés megszervezéséért, jelentések, tervek készítése, pénz és eszközgazdálkodás megszervezéséért, gazdasági adatszolgáltatásért, és mindezek tartalmi helyességéért.

C.)

A humánpolitikai és munkaügyi feladatok ellátása keretében a Gazdálkodási- és Humánpolitikai Főosztály feladata különösen:

- ki- és belépéssel, köztisztviselők előmenetelével, oktatásával, továbbképzésével kapcsolatos ügyintézkedések,
- alap és szakvizsgák szervezése, bonyolítása,
- oktatási és továbbképzési terv elkészítése, végrehajtása,
- cafeteria rendszer üzemeltetése,
- vagyonyilatkozatok, teljesítmény-értékeléssel kapcsolatos feladatok ellátása,
- személyi nyilvántartás kezelése,
- közszolgálati adatszolgáltatás elvégzése,
- szociális ügyek intézése,
- kitüntetések, elismerések döntés előkészítése,
- gondoskodás a köztisztviselőket megillető jogosultságok biztosításáról,

16. cím

Az Informatikai Osztály feladata

16.3

Az Informatikai Osztály feladata különösen:

- a.) szakági- és ügyviteli informatikai rendszerek, infrastruktúra magas fokú üzemeltetése,
- b.) a Hatóság tevékenységének számítástechnikai, informatikai és távközlési hátterének szervezése,
- c.) informatikai eszközök selejtezésénél javaslat tétel,
- d.) az informatikai szabályzat elkészítésében, aktualizálásában való közreműködés, (végrehajtás is)
- e.) az informatikai szabályzatban rögzítettek ellenőrzése, intézkedések kezdeményezése,
- f.) adatbiztonsági előírások betartásának ellenőrzése, intézkedések kezdeményezése,
- g.) a Hatóság web oldalának kezelése, az ezzel kapcsolatos technikai feladatok ellátása,
- h.) a Hatóság iktató és statisztikai rendszerének informatikai támogatása,
- i.) belső intranet működésének biztosítása, karbantartása,
- j.) fejlesztések végrehajtása
- k.) adatbázisok kezelése,
- l.) közreműködés a Hatóság éves beszámolójának elkészítésében.

17. cím

A Hatósági Főosztály feladata

17.1

A Hatósági Főosztály feladata különösen:

- a.) jogszabály tervezetek véleményezése, jogszabály módosításokhoz javaslattétel,
- b.) hatósági vizsgálatok lefolytatása,
- c.) titokvédelmi feladatok ellátása,
- d.) adatvédelmi nyilvántartási feladatok ellátása,
- e.) adatvédelmi konferenciák szakmai előkészítése,
- f.) szabályzatok, utasítások elkészítése,
- g.) közreműködés a Hatóság éves beszámolójának elkészítésében,

18. cím

A Vizsgálati Főosztály feladata

18.1

A Vizsgálati Főosztály feladata különösen:

- a.) a bejelentés alapján a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén vizsgálat lefolytatása,
- b.) az adatvédelmi audit körén kívül eső konzultációs beadványok értékelése, indokoltságuk esetén azok megválaszolása,
- c.) az elnök, illetve az elnökhelyettes rendelkezése szerint jelentés készítése a Hatóság által lefolytatott vizsgálatról,
- d.) együttműködés a Hatóság más főosztályaival a szakmai ügyek vitelében,
- e.) jelzés a Hatósági Főosztály felé a személyes adatok kezelését, valamint a közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok megismerését érintő jogszabályok megalkotására, illetve módosítására vonatkozó javaslatok megtételére, jogszabály véleményezésben való közreműködés,
- f.) telefonos ügyfélszolgálat működtetése az állampolgárok jogérvényesítésének elősegítéséhez,
- g.) közreműködés a sajtóügyek szakmai előkészítésében, a nyilatkozó szakmai felkészítése,
- h.) közreműködés a Belső Adatvédelmi Felelősök Konferenciája szakmai előkészítésében,
- i.) részvétel a hatóság tevékenységéről szóló, az Országgyűléshez benyújtandó éves beszámoló elkészítésében, adatvédelmi konferenciák szakmai előkészítése,
- j.) adatvédelmi konferenciák szakmai előkészítése.

19. cím

A Nemzetközi- és Társadalmi Kapcsolatok Főosztályának feladata

19.1

A Nemzetközi- és Társadalmi Kapcsolatok Főosztály feladata különösen:

- a.) az elnök és az elnökhelyettes nemzetközi kapcsolatainak szervezése, egyeztetése, hazai és külföldi találkozók, konferenciák előkészítésében, szervezésében való részvétel,
- b.) nemzetközi ügyeket érintő egyéb tevékenység, kapcsolattartás a hazai és külföldi szakmai partnerekkel és adatvédelmi hatóságokkal,
- c.) nemzetközi adattovábbításhoz kapcsolódó ügyek intézése (főként az EGT-n kívüli országokba),
- d.) a Hatóság nemzetközi vonatkozású eljárásában való részvétel, nemzetközi tárgyú panaszok intézése, közreműködés a Hatóság más szervezeti egysége által lefolytatott vizsgálatokban vagy ellenőrzésekben,
- e.) a törvényben meghatározott képviseleti jogkörének elősegítése vagy gyakorlása az Európai Unió közös adatvédelmi munkacsoportjaiban,
- f.) az adatvédelmi biztos nemzetközi nyilvántartások törvényben meghatározott felügyeleti jogkörének gyakorlása, megszervezése,
- g.) az európai adatvédelmi biztosokból álló ún. 29. cikk alapján működő Adatvédelmi Munkacsoport tevékenységében való aktív részvétel,
- h.) nemzetközi vonatkozású jogszabály-tervezetek véleményezése, előzetes konzultációk, nyomon követése,
- i.) közreműködés a Hatóság éves beszámolójának elkészítésében, a „Nemzetközi fejezet” összeállítása, az éves beszámoló angol nyelvű fordításának lektorálása;

- j.) külföldi társirodák, szervek, személyek figyelése, hírek gyűjtése, feldolgozása, egyes adatvédelmi kérdések nemzetközi gyakorlatának kutatása és felhasználásra történő előkészítése;
- k.) külföldi konferenciákon való részvétel, hazai nemzetközi konferenciák szakmai előkészítése, előadások, a konferenciák anyagainak katalogizálása, a biztos és az utazó munkatársak szakmai előkészítő dokumentumokkal való ellátása, a szereplések dokumentálása, fordítása,
- l.) közreműködés az adatvédelmi biztos angol nyelvű honlapjának tartalommal való feltöltésében,
- m.) a Hatóság társadalmi kapcsolatainak szervezése, kapcsolattartás civil szervezetekkel.

A beszámolóban említett jogszabályok és rövidítéseik jegyzéke

- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény: Infotv.
- az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény: Art.
- az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény: Eüak.
- az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény: Eht.
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény: Ket.
- a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény: Mt.
- a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény: új Mt. (2012. július 1-jétől hatályos)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény: Gyvt.
- az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításhoz és az autóbusszal végzett menetrend szerinti személyszállításhoz kapcsolódó 2004. évi XXXIII. törvény
- a vasúti közlekedésről szóló 2005. évi CLXXXIII. törvény
- a sportról szóló 2004. évi I. törvény
- a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény
- a személy és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól szóló 2005. évi CXXXIII. törvény
- a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény
- a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvény
- a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény: Avtv. (2012. január 1-jétől nem hatályos)
- a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény: Mavtv.
- az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi CCI. törvény
- az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény: Eitv. (2012. január 1-jétől nem hatályos)
- a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény: Jat.
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény: Ptk.
- a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény: Bszi.
- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet
- az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009 (XII. 19.) Kormányrendelet: Ámr.

X. Tartalomjegyzék

Bevezető	1
I. A Hatóság megalakulása, a szervezet felépítése és a személyi állomány kialakítása	2
II. A NAIH költségvetése, gazdálkodása	5
III. A Hatóság honlapja, informatikai rendszere	10
IV. Az Infotv. új rendelkezéseinek ismertetése, értékelése	12
V. Az adatvédelmi biztoshoz benyújtott és folyamatban lévő beadványok, valamint az általa kezelt adatok NAIH által történt átvétele	14
VI. Az adatvédelem és az információszabadság területén tapasztalható jelenségek, változások: a 2011-es év, az átvett ügyiratok, illetve az áthúzódó vizsgálatok tükrében.	16
A. A személyes adatok védelme	16
1. Nagy állami adatkezelők és központi nyilvántartások, állami adóhatóság	16
2. Elektronikus hírközlés, közüzemi szolgáltatók, kamerás megfigyelés	17
3. Önkormányzatok	20
4. Oktatásügy	21
5. Pénzügyi szektor adatkezelései	23
6. További szektorális adatkezelések: egészségügy, munkáltatók, társasházak	24
B. Információszabadság: közérdekű és közérdekből nyilvános adatok	29
C. Minősített adatok	30
D. Jogszabály-véleményezések, a jogalkotással kapcsolatos tevékenységek	31
E. Hatósági ügyek	32
VII. Az adatvédelmi nyilvántartás helyzete, átalakítása	33
VIII. Nemzetközi ügyek	34
IX. Melléklet: Tájékoztatók, sajtóközlemények, az SzMSz kivonata	36
<i>Létrejött az új adatvédelmi hatóság</i>	36
<i>Tájékoztató az adatvédelmi nyilvántartásba érkezett bejelentések feldolgozásáról</i>	36
<i>Tájékoztató az egészségügyi intézmények adatvédelmi nyilvántartásba vételével kapcsolatos téves információkról</i>	37
<i>Tájékoztató a rendkívül szélsőséges időjárással kapcsolatos intézkedésekkel összefüggő adattovábbítási felhatalmazásról</i>	38
<i>Péterfalvi Attila találkozott az Európa Tanács jelentéstevőivel</i>	39
<i>A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elnöke a helyi adólisták közzétételéről</i>	40
<i>Tájékoztatás a Schengeni Információs Rendszerrel kapcsolatos adatvédelmi kérdésekről</i>	41
<i>Szervezeti és Működési Szabályzat (SzMSz) kivonata</i>	42
<i>A beszámolóban említett jogszabályok és rövidítései jegyzéke</i>	45
X. Tartalomjegyzék	46

Nemzeti Adatvédelmi és
Információszabadság Hatóság

1125 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 22/c
Levelezési cím: 1530 Budapest, Pf.: 5

Telefon: +36 (1) 391-1400
Fax: +36 (1) 391-1410
Internet: <http://www.naih.hu>
e-mail: ugyfelszolgalat@naih.hu

Kiadja: a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
Felelős kiadó: Dr. Péterfalvi Attila elnök
ISSN 2063-403X